

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 11.

15. novembra 1862.

XI. tečaj.

Pridiga za 1. adventno nedeljo.

(Od duhovnega vstajenja; gov. L. D.)

„Ura je, da iz spanja vstanemo.“ Rimlj, 13, 11.

V v o d.

Prijetni čas, čas zveličanja je tu! Imenuje se sv. advent; po našem jeziku čas prihoda. On pomenja tistih 4000 let, v katerih so pravični in zvoljeni stare zaveze milo po obljubljenem Odrešeniku zdihovali: „Vi oblaki ga rosite! — ali zemlja naj ga da! — Ve nebesa ga pošljite, — skor' Zveličarja sveta!“ Kar se je tudi zgodilo, da je prišel na svet pred 1862 leti, in nam odperl spet zaperte vrata nebeške! Pač srečni smo dragi moji! da smo rojeni o takih časih in prebivamo tako v srečnih krajih, kjer izvirajo tako obilni studenci božje milosti, polni nebeških zakladov, da zajemamo iz njih zveličanje svoje, kolikor le hočemo. Da se svojemu nebeškemu Očetu vsaj nekoliko za tolikšne dobrote hvaležne skazemo, bomo ostali pri današnjem listu, in na kratkem premišljevali: „kaj da se pravi iz duhovnega spanja se zbuditi, in kaj iz duhovnega spanja vstati. Le zvesto se pripravite!“

Razlaga.

Duhovno spanje je grešno življenje, ko človek tje v en dan v smertnem grehu ostane, in brez skerbi živi, kako da se mu bo godilo tam na smertni postelji, pred sodbo božjo, v večnosti. Kdor terdno spi, nič ne ve, kaj da se okoli njega godi; v spanji se mu sanja, da na kraljevem tronu sedi, in mogočno

kraljuje, v resnici pa se tat priklati, že pri postelji njegovi z nabrušenim nožem stoji, da bi mu ga v serce pognal in kar umoril. Oh nevarnost! in nesrečnež je ne vidi, je ne pozna!

Landelin, mladenec, kakoršnih se med nami tudi ne manjka, lahkomisljeno, nerodno in hudobno živi. Nekega dne bolj pozno zvečer ga njegovi tovarši napravijo, da grejo bogatega kmeta okrast. Lojtra je k oknu že prislonjena, in nar bolj prederzni po nji tapa, da bi okno na tihem vbil, skoz njega se v hišo splazil, in vrata drugim tatom odperl. Ko jo do verha pritapa, se lojtra vlomi, in hudobnež telebne znak na skalo, da si kar čepino razbije in mertev tam obleži. Hrup navstane, in tatje jo potegnejo. Vsak leti in beži, koder ve in zna, da bi se le rešil. Naš Landelin hiti v bližni gozd, kjer se v germovju skrije in ves nekako truden terdo zaspi. Med spanjem se mu sanja, da vidi angelja svojega pred sebo stati, ki mu je odperl vrata peklenskega brezna, in pokazal tovarša, kje da se znajde, in kaka da se mu godi. Prav ojstro ga prime, ter mu pravi: Ali hočeš mar tudi tam v večnosti njegov tovarš biti? Landelin! Landelin! zadnji čas je, da se zbudiš, okoli sebe pogledaš, in spoznaš, v kakšni nevarnosti da se znajdeš. Landelin se zbudi, noge in roke se mu tresejo, mertvaške srage ga od strahu in groze polivajo, ter ga skerbi, kaj da bo ž njim. — Leta mladenč ima tovaršev dovolj med nami, ne samo med moškimi, ampak tudi med ženskimi, ne samo med mladimi, ampak tudi med starimi. Nekatere hudobni duh v svojo zibelko poklada, jih veselo ziblje in jim prepeva svojo goljufno prijetno pesem, da le bolj terdo zaspé. Sem slišijo vsi prevzetni, ki le sami hočejo veljati, le sami po časti hrepené, druge bi pa v nič radi pripravili; vsi nečistniki, ki noč in dan nemajo miru, ter le iščejo, kje in kako da bi svoje poželenje napasli. Druge ziblje hudobni svet, tretje spačena natura, da se radi togoté, natolcovajo, sovražtvo in maščevanje napravljajo. Te in druge take kliče list in evangelje, sv. maša, ki se bere zdaj v adventu in druge cerkvene naprave in šege, ki jih v tem sv. času vidite in slišite, naj se zbudijo, naj s svojimi duhovnimi očmi pogledajo okoli sebe, da vidijo, kje da so, kaj da jih čaka? In ah! ali se ne bojo zbudili? Ali bojo še naprej spali spanje večnega pogubljenja?

2. Ni pa še dosti le zbuditi se, potreba je še tudi iz duhovnega spanja vstati, greh zapustiti. Naš Landelin, od kterega ste ravno slišali, je hitro, ko se je prebudil, vstal, na svoje kolena pokleknil, Boga serčno hvalil, da ga še ni na tako vižo iz tega sveta poklical, kakor se je ž njegovim tovaršem godilo. Gre k svojemu učeniku nazaj, ter ga klecé odpušcanja prosi; ta ga je tudi prav prijazno sprejel, in kakor evangelijski oče svojemu zgubljenemu sinu v vseh rečeh lepo na roko šel. Vbogat je Landelin odzdaj svojega učenika vselej in povsodi in vse njegovo življenje ni bilo družega, kot ostra pokora. Zmiraj mu je pred očmi stal pekel odpert, v katerem je vidil strašne martre, sebi pripravljene, noč in dan je slišal svojega angelja, kako da ga ostro svari in krega, in nikoli več pozabil ni, kam da ga greh pahnil bo. — Tako, dragi moji! bi morali tudi mi storiti, če hočemo, da bomo v resnici vstali. Potreba je, a) da se sovražniku svoje duše z vso močjo, kar je imamo, nasprot postavimo; da se bližni priložnosti v greh do čistega odpovemo, grehu enkrat in za vselej slovo damo, se le v dobrem vadimo in vterdujemo, z veseljem in serčno za zveličanje svoje skerbimo. Pred vsem drugim naj gledamo, da nas svet s svojo priložnostjo in goljufivimi obljubami v svoje zanjke ne dobi; da se hudobni duh serčno odganja, hudo poželjenje kroti in zatira, da se v ponižnosti vadimo, krotki, pohlevni, v božjo voljo vdani zmiraj ostanemo.

b) Naj sleherni, ki misli in želi v resnici vstati, vsem tistim, ki so ga kaj razžalili, mu kaj krivice storili, iz serca, iz ljubezni do Boga odpusti, in jim biti, kakor da bi se clo nič zgodilo ne bilo, se do njih obnašati, kakor da bi bili njegovi dobri prijatli. Tako, dragi moji! stori, in nam zgled dajejo naši angelji, ki jih tolikokrat zdaj s tim, zdaj z drugim grehom kaj žalimo, pa nas vendar radi imajo, za nas skerbijo, in si vse prizadevajo, da bi nas osrečili, k nebeškemu Očetu tje pripeljali.

c) Naj vsak, ki hoče v resnici vstati, Bogu čisto pokoren bo, da bo le to in le tako vselaj delal in počel, kar in kakor je volja božja; in da ima do lepih čednost, do sv. lastnost kaj veselja, gorečnosti. Tukaj, dragi moji! nam je Jezus lep zgled! Kolikor starji, toliko pobožniši, modrejši, po-

korniši, svetejši je zmiraj bil, da ga je rad imel Bog in drugi ljudje. In Bogu pokoren kako je bil zmiraj! Nič drugega mu tako prijetno ni bilo, kot le to, da se je volja nebeškega Očeta vedno spolnovala.

S k l e p.

Tako dragi moji! verzimo od sebe dela teme, t. j. dela pregrehe in hudobije; opustimo vse nespodobne, pohujšljive opravila, in tako obnašanje, nad katerim bi se znal eden ali drugi kaj spodtikovati; poprimimo se pa tacihi notranjih in zunajnih del, ki jih svet viditi in terpeti ne more, se jim rad posmehuje, jih pogosto zaničuje, da bomo na tako vižo oblekli orodje svillobe t. j. lepe lastnosti, svete čednosti in dobre dela; dela vere in milosti, sv. zakramente, da se s takim duhovnim orodjem bojujemo in branimo pred svojimi sovražniki, in se pošteno obnašamo pred vsemi ljudmi, da se nam ne bo treba sramovati, ko bomo vstali k sodbi božji.

K temu pa, o Jezus! daj nam ti svoje gnade, da bomo vsi v resnici iz spanja vstali, da bomo do časa se spokorili; razsveti nas s svojo gnado, da bomo le dobre in zveličanske dela opravljali, da tako oblekli tebe in svoje duše okinčali; daj nam to gnado, da ga ne bo nobenega med nami, ki bi tega sv. časa se ne poslužil, se z Jezusom ne sklenil; daj tudi vsem duhovnim pastirjem pravo modrost in vestno natančnost, vsem ovčicam pravo spoznanje in obžalovanje grehov in resnično poboljšanje. Potlej pa pridi! o pridi ti sladki ženin naših duš, in vselaj pri nas ostani. Amen.

Pridiga za 2. adventno nedeljo.

(Božje kazni za voljo nečistosti; gov. M. T.)

„Kakor po dnevi pošteno hodimo; — ne v nečistosti in nesramnosti.“
Rimlj. 13.

62

V v o d.

Vesela družba priliznenih prijatlov se snide, ko kralj Herod svoj god obhaja. Pri obilno in z najboljšimi jedili naloženi mizi, pri polnih kozarcih sladkega vina, pri harpah, citrah in plesu je vse dobre, vse židane volje. V hitrem vertincu se Herodina tako mikavno in izverstno suče, da so oči vseh pričujočih, zlasti pa kralj Heroda v njo obrnjene in zaljubljene. Njen ples mu toliko dopade, da jej reče: „Če sarkoli si zbereš, vse, tudi polovico mojega kraljestva, si izvoli.“ — Herodina, na svēt svoje matere Herodiade si izvoli Janezovo glavo. Berž ukaže Herod svojim služabnikom, v ječi zapertemu Janezu Kerstniku, od ktere ga se v tem svetem adventnem času pogostoma govori, glavo odsekati in jo v skledi prednj postaviti. — Kaj pa je bilo krivo Janezove ječe? zakaj je sklenjena smert nad pravičnim? Poglejte! njegovo svarjenje, da kralju ni pripuščeno bratove žene imeti, to ga je v ječo pripravilo, to ga ob glavo djalo. Zakaj od neberzdanega duha nečistosti vsa oslepljena in obsedena, tako, da prešestva še za greh nista imela, Herod in Herodiada Janeza Kerstnika kar živega nista mogla viditi.

Jih pa li med današnjimi kristjani ni, ki Herodu in Herodiadi enaki, naukov in svarjenja pridigarjev in spovednikov ne le sami poslušati in spolnovati nočejo, ampak jih še pri družih zasmehujejo ali laži imenujejo, da le potem nedolžnost tje v en dan zapeljujejo in čistost, kakor blato, z nogami taptajo?

Zavoljo skerbi tedaj, da bi tudi tisti, katerim se še ta pregreha gnjusi, preslepljeni in zapeljani ne bili, vam hočem danes šibe Božje, s katerimi je Bog ljudi zavoljo nečistosti tepel, pred oči postaviti, in rečem:

Te šibe Božje so:

1. očitne in časne;
2. skrivne in večne.

Ne bom jih pa nobenemu iz med vas posamezno očital in ž njimi nikogar žaliti mislil, temuč vse bom le k vašemu podučanju, k pokori in k poboljšanju govoril. — K temu, o Bog, prosim Tvoje pomoči!

R a z l a g a.

1. Premišljajmo kazni, ki jih je Bog po spričevanju sv. pisma zavoljo nečistosti na svet pošiljal; pri tem spominu se skoraj zgubé tolažljive imena, ki jih na drugih krajih sv. pismo Bogu daje, ker ga — Boga usmiljenja, Očeta tolažbe, ljubeznivega pastirja proti zgubljenim ovcam imenuje. Gledé na ta greh ga moramo že na tem svetu za tistega natančnega in ostrega sodnika spoznati, kakoršnega se nam bo na sodni dan v oblakih neba prikazal. Če sv. pismo prebiramo, je viditi, kakor bi bil Bog zavoljo njega od stvarjenja sveta sem človeške otroke po vsi svoji mogočnosti strahoval. Ozmimo se nazaj na čas vesoljnega potopa. Oblaki neba se odprejo in iz vseh lijakov in breznov zemlje vrejo valovi, da ves svet potopé, in človeški rod, kolikor se je bil v 17 stoletjih pomnožil, razun Noeta in njegove družine, pokončajo, zakaj vse meso, pravi Mozes, je od pravega pota zašlo. — Tam dežuje žyepljen ogenj iz nebes in 4 najlepše mesta so vpepeljene, in vsi njih prebivavci, razun Lota in njegovih, so v strašnem plamenu požerti; ker ljudje v Sodomi, pravi sv. pismo, so bili najhudobniši in največi grešniki pred Gospodom. — Tu napadejo Jakobovi sinovi z meči v rokah celo ljudstvo, in pomoré vse, kar je možkega spola, zadavijo njih vladarja in njegovega sinu, ter razvalé v grobljo vse mesto, ker so bili namreč nesramno delo nad Izraelom doprinesli. (Gen. 34, 7.) — Tam je bil Onan, sin Judov, ker se je bil nesramno pregrešil, živ od

Gen. 38, 9, 10;

zemlje požert in zbrisan iz bukev življenja. — Tu jih leži po Setimškem taborišču 24 tavžent, z meči pomorjenih od njih lastnih bratov in sorodnikov in na kolih obešeni visé njih poglavarji, „ker so prešestovali z Moabskimi hčera mi.“ Tam spet vsi Izraelovi rodovi Benjaminov rod napadejo, in skoraj do zadnjega vse pomoré zavoljo nečistosti, katero so prebivavci Gabe z Levitovo ženo doprinašali. Še kralj David mora viditi svoje otroke bratomorce, sesterne osramotivce in puntarje; bežati in skrivati se mora pred svojim lastnim sinom, in najniži njegovih podložnih ga zasramuje in kolne zavoljo greha, ki ga je nad Urijem storil, ker Bog mu je rekel: „Meč ne bo odvzet od tvoje hiše, ker si me zasramoval in ženo Urijevo vzal, da bi bila tvoja. (II. kralj. 12, 10.) In cerkveni pisavec Evzebi pripoveduje od cesarja Galerija, da si je s svojo razuzdanostjo nagnjusno bolezen nakopal, proti kateri je bila vsa umetnost zdravnikov zastonj. Zgornji del bolnika se je ves skercil, kakor bi se bil posušil; od stegen do stopal pa je grozovitno otekel. Ker mu je kri neprenehoma odtekala, in zavoljo turov, katerih smrad je vse poslopje napolnil, in zavoljo červov, ki so vkljub morjenju vedno spet iz njega lezli, je bil ljudem v milovanje in gnjusobo. — Cesar Justin, ki je v pregrešnem veselji svoje moči zapravljal, je zavoljo tega potlej ob gotovih časih norel in semtertje celo divjal. In Angleški kralj Henrik VIII. je zadnje štiri leta svojega življenja zavoljo strašnih ran na nogi noč in dan neizrečene bolečine terpel, in na zadnje je postal stekli zverini enak, tako da si ni nihče blizo njega upal, in v takem divjanji je v obupu svoje življenje sklenil.

Z eno besedo: Preberite sv. pismo, cerkvene in posvetne zgodbe, povsod bote na tavžent in tavžent zgledov naleteli, da ga v resnici ni nobenega greha Bog tako očitno in tako strašno kaznoval, kakor nečistost.

Če bi pa kdo mislil, da Bog tega greha zdaj nič več tako ostro ne kaznuje, ta naj se le nekoliko okoli sebe ogleda in bo vidil, koliko zalih mladenčev in deklet, ki bi se imeli razcvetati, kakor šmarnice na spomlad, vidil bo, koliko terdnih mož v najboljših letih, kakor pokošena trava, zvenja in zgodni smerti zapada. — Dosti jih pa tudi Bog v svarivni izgled, kam

nečistost pripelja, izmed obojega spola hirati pusti. — Norišnice in bolnišnice to dovolj poterdujejo. Uno izžmeto telo brez vse moči, to pri korenini spodkopano zdravje in ne okorni, zaspani udje, tiste otamnele oči na zgerbančenem obrazu, take sence človeške podobe, ki so znamenja gnjilega mozga in okužene kervi; brezšteviline bolezni, ki so neločljive tovaršice nečistosti in katerih imenovati se že vsak sramuje; oslavljenje duha in pohabljenje spomina; sploh — take smertne kosti s pojemljivo sapo kaj drugega so, kakor na tihem govoreče priče, da Bog ta greh še vedno kaznuje, kaznuje pred našimi očmi, ker se natora sama zavoljo razžaljenja Božjega maščuje; zakaj resnične so Jobove besede: „Kosti (nečistnika) bodo polne hudobij njegove mladosti, (20, 11.) in v grobu bodo ž njim spale.“

Take so tedaj časne šibe Božje zavoljo nečistosti, in so nam tako očitne, da se utajiti ali ovreči ne morejo.

2. Toda Bog nečistost še na skrivne viže in pa na večno kaznuje. — Kakor strašne so pa časne in očitne šibe Božje zavolj nečistosti, toliko strašnejše so pa še skrivne in večne. Taka šiba za nečistnika je njegova huda navada sama, katero sv. Avgustin z železom primerja rekoč: „Kakor močno in terdno je železo, tako močna je nečistnikova navada grešiti.“ — To nam zadosti spričuje vsakdanja skušnja, da poželjivost, enkrat vneta pa ne zadušena, tlí od tistega časa pa notri do smerti. In koliko je ona navajena vse prestati, prehoditi in preterpeti! Noben pot jej ni pregerd, nobeden predolg, nobeden pretežaven. Ni ga praznika tako svetega, da bi tudi ona praznovala, ne posta takega, da bi se zderžala. Ona nikdar ne spozna in ne reče: Zadosti je! Jame in brezna se dajo napolniti, ona ni nikdar nasitena. Zato pa tudi nobenemu grešniku bolj ne merzi molitev in nobenemu se služba Božja in poslušanje Božje besede tako ne pristudi, kakor nečistniku. Zato nihče v svojem sercu tolikega nepokoja, nobeden toliko težav, k spovedi iti, ne občuti; nobeden nima tako malo veselja do Božjih stvari in sedanje mlačnosti kristjanov je posebno temu grehu pripisati; nobeden spet poprej v greh ne pade, nobeden tako težko od svojega padca ne vstane, nobeden poprej sam nad svojim poboljšanjem ne obupa, kakor

nečistnik, ker njegov greh ga popolnoma poživini. Resnico tega nam terdi sv. Lorenc Just., ko pravi, da je veči čudež, če se nečistnik resnično spokori, kakor to, če bi kdo legijon hudičev iz obsedenih izgnal. Zgled take močne navade nam pripoveduje neki duhoven, ki si je vse prizadeval, nekoga nečistnika spreobrniti in ga k pokori in poboljšanju pripraviti. Res je bil grešnik na vse to prigovarjanje toliko ginjen, da so se mu solze po licu uderle, pa med jokom je še žalostno rekel: „In če bi mi, častiti duhovni oče! mogli peklenske vrata odpreti in vse hudiče pokazati, ki na me čakajo in preže — bi se vendar svoje grešne navade pri prvi priložnosti ne mogel zderžati, naj bi bilo tudi gotovo, da imam precej potem umreti in pogubljen biti!“ Taka strašna moč nečistosti, kedar se je človek privadi, se bo morebiti marsikteremu prehuda zdela. Toda morebiti sam nič drugače ne ravnaš. Kolikrat si s prižnice govoriti slišal od žalostnih nasledkov nečistosti na duši in na telesu! Kolikrat te je tvoj spovednik spomnil na pričujočnost Božjo, na smert in večnost, kolikrat ti živo popisoval milovanja vredno, strašno smert grešnika in te v duhu peljal pred njegov grob, da ti je očitno pokazal resnico besed sv. Jakoba, ki pravi: „Nečistost je, kakor ogenj, ki notri do pogubljenja razjeda in vso rastlino s korenino vred požiga.“ Svet strah te je takrat v tvojem notranjem spreletal in morebiti si solze pretakal. Sklenil si, se poboljšati, naj velja, kar hoče. Pa že pri prvi priložnosti je začela tvoja volja omagovati, in pri drugi si v ravno tisti greh zabredel, kterega si pred malo dni vpričo Božjega namestnika s solzami objokoval.

Tako moč ima tedaj huda navada, da grešnika do smerti vklenjenega derži, in ga po smerti pahne v največe terpljenje. Prerok Jeremija pravi: „Kakor bi z očmi trenil, Sodome nič več ni bilo.“ Kolikor časa svet stoji, se kaj tako strašnega ni godilo. Pa tudi zemlja, kjer so tiste nesramne mesta stale, ima še zdaj znamenja Božjega prekletstva. Nič na njej ne zeleni; smerdljivo morje stoji tam, v katerem nobena žival ne more živeti, ker smerdljiv dim se iz njega vali in vsemu kerščanstvu oznanuje: Zavoljo greha je nekaj Bog svet

z vesoljnim potopom pokončal; pa jeza Božja je odjenjala, zemlja se ni popolnoma posušila.

Toda kraj Sodome in Gomore je vekomaj mertev in v peklu pokopani goré njih prebivavci v ognji, ki zmiraj pripeka in vso večnost pogašen ne bo. V tem žvepljenem ognji, piše sv. Janez v skrivnem razodenji, goré vsi nečistniki.

S k l e p.

Bog bi hotel, da bi bili Sodomljanje prvi in zadnji vanj pahnjeni in srečno bi bilo mesto Sodoma, ko bi bila ž njim vred vsa nečistost pokončana; mi pa bi zavoljo tolikih šib Božjih ostrašeni kakor po dnevi pošteno hodili, — ne v nečistosti in nesramnosti; oblečeni z orožjem svetlobe Božje in Jezusom Kristusom! Amen.

V god čistega spočetja device Matere Marije.

(Homilija; gov. J. Škfc.)

„Vsa lepa si — in madeža ga ni v tebi.“ Visoka pesem 4, 7.

V v o d.

Pet zapovedanih praznikov je postavila sveta cerkev Mariji Devici v čast. Zmed tih je praznik njenega čistega spočetja eden naj imenitnejših praznikov. S tim praznikom namreč posvečujemo tisti prvi trenutlej, o katerem je Bog posvetil tisto, ktero je izvolil v mater svojemu Sinu. Nikakor se namreč ne spodobi, da bi bila tudi le en sam trenutlej pod oblastjo hudega duha mati božjega Sina; saj je bila ravno ona namenjena, pokončati moč hudega duha. (Genes. 3, 15.)

Kadar je Bog Judom zapovedal tempelj zidati v Jeruzalemu, je natančno določil vse, kar bi pripomoglo k lepoti in častitljivosti božje hiše. Na to delo ni smel roke položiti nobeden, ktereja je za nečistega spoznavala postava Mozesova.

Clo kralj David, akoravno pobožen in bogaboječ, ni smel de-ležen biti tega zidanja, ker so bile po vojskah s kervjo oblite njegove roke. In po skončanem delu je bil tempelj še le po mnogih očiščevanjih, daritvah in drugih slovesnih obredih posvečen v božjo službo! — In vendar je bila hranjena v tem tempelju le samo skrinja zaveze, in so bile darovane v njem le samo klavne in žgavne daritve. — Zdaj pa pomislite, ljubi moji! če je Bog s tolikimi slovesnostmi posvečevati ukazal tempelj, v katerem je stala le skrinja zaveze: s kolikimi gnadami in preobilnimi milostmi je še le napolnil Marijo, ktera je bila namenjena, hraniti pod svojim sercom samega božjega Sina! In če je Bog že na čast svojega tempeljna in na lepoto svojih altarjev tako močno gledal, koliko bolj skerbni je še le bil, vso nečednost in nevrednost pregrehe odpraviti od Device, ktera je bila odbrana v živi tempelj včlovečenega Sina božjega! Svetopisemske besede: „Vsa lepa si, in madeža ga ni nad teboj“, zares veljajo tudi Mariji.

Sv. Avguštin pravi: „Kadar se govori od greha, se nikakor ne sme v misel jemati preblážena Devica zavoljo spoštovanja, katerega smo dolžni njenemu božjemu Sinu, svojemu Gospodu.“ Sv. Tridentinski cerkveni zbor govori o svoji prvi seji: „Sveti zbor daje na znanje, da nikakor nima namena, v razsodbi v ozir izvirnega greha vmes jemati tudi prebláženo in neomadeževano božjo Porodnico.“ Sv. Vincenc Fererij piše: „Nikar ne mislite, da je bil blaženi sad device Marije tak, kakoršen je naš, ki smo v grehih spočeti; — kakorhitro je bilo vpodobljeno njeno telo, in stvarjena njena duša, je že bila posvečena. In v tem trenutleju so, da tako povem, angelji v nebesih obhajali praznik njenega čistega spočetja, ker je bila vsa čista, sveta in lepa znajdena pred božjim obličjem.“

Enako govoré od preblážene device Marije tudi sv. Ambrož, sv. Tomaž, sv. Bonaventura, in veliko drugih učenih in pobožnih mož. Naj vam le še povem, kaj da sv. Bernard govori o čistem spočetju Marijnem. Sv. Bernard pravi: „Bila si nedolžna, o Marija! čista tako izvirnega greha, kakor tudi vsakega djanskega greha; — ti edina se razveseljuješ tolike prednosti (imenitnosti); — zakaj na vsako stran, to je: tako v ozir izvirnega greha, kakor tudi v ozir djanskega greha si nedolžna ti edina. Vsi drugi bi

vprašani ne mogli nič drugega odgovoriti, razun kar sv. Janez pove : Če rečemo, da greha nimamo, lažemo; nobeden zmed človeških otrok ni oblagodarjen s toliko svetostjo, ali počasten s toliko prodnostjo, da bi v izvirnem grehu spočet ne bil; le samo Marija je bila izvzeta od tistega, kateri sam odjemlje grehe ljudi.

In kakor sveti cerkveni očetje govoré, govoré v ozir tega tudi Rimski papeži. Nekteri zmed njih so Marijnim častivcom dovolili posebne odpustke, da bi jih tem bolj vnemali za počeščenje neomadeževanega spočetja Marijnega. Drugi so poterdili posebne molitve (dnevnice) zložene v čast Marijnega čistega spočetja. In na zadnje so postavili tudi še praznik Marijnega spočetja, ter ga obhajati zapovedali po vsem kersanskem svetu, iz česar se lahko posname, da je bilo Marijno spočetje sveto in neomadeževano.

Tako je sveta cerkev častila Marijno čisto spočetje še prejden je v ozir tega storila kak terden sklep, in dokler je bil nauk od Marijnega čistega spočetja le samo pobožna misel, nikar pa še terdna in stalna verska resnica. Leta 1854 pa na današni dan je sveta cerkev praznično določila in izrekla, da dosedajna pobožna misel zastran Marijnega čistega spočetja je odsehmalo imeti za terdno, stalno in versko resnico.

S tim je vložila žlahten biser v Marijno krono, povila lepo duhtečo cvetlico v venec Marijne slave, nam pa podelila kitico lepih naukov; poslušajle jih!

N a u k i.

Ker smo pa dosihmalo premišljevali Marijno čisto spočetje, bo prav in dobro, da si posnamemo iz tega tudi še nekatere djanske nauke. In scer :

1. Najpoprej Boga zahvalimo za nenavadne gnade, katere je skazal preblaženi Devici Mariji že v tistem trenutleju, o katerem je bila spočeta. Dobri otroci namreč so dolžni, veseliti in vdeleževati se sreče in časti svoje matere : tako tudi verni kristjani, veseliti in vdeleževati se sreče in časti svoje nebeške matere Marije.

2. Drugič moramo Marijno neomadeževano spočetje po zgledu vseh pobožnih kristjanov v časti iméti, in to svoje spoštovanje tudi očitno na znanje dajati. — Bere se v mašnih bukvah iz prvih časov keršanstva od sv. apostelna Jakoba, od sv. Marka in v poznejših stoletjih od sv. Justina, Ciprijana, Avgušlina, Ambroža, Atanazija in drugih svetih mož, da so do preblazene matere Božje, kar neomadeževane device imeli naj večje spoštovanje.

Vstanovljeni so bili ženski samostani ali kloštri, po katerih so se nune zavezovale, neomadeževano spočetje Marijno imeti v posebni časti. Tudi v mnogih mniških kloštrih so bile vpeljane dnevnice od neomadeževanega spočetja, sosebno v kloštrih sv. Dominika, Benedikta, Brunota in Norberta, kateri svetniki so iz posebne pobožnosti v časti imeli prvi trenutljej Marijnega življenja, s katerim je bila postavljena podlaga vse Marijne nenavadne svetosti.

Leta 1344 je pobožni Aragonski kralj Janez I. celo svoje kraljestvo po očitnem spoznanju (sporočilu) daroval preblazeni devici Mariji, brez madeža spočeti. Enako je leta 1647 bogaboječi cesar Ferdinand III. Avstrijsko cesarstvo z vsemi deželami daroval preblazeni devici Mariji, in si jo je zbral v posebno varhinjo. V spomin te dogodbe je postavil na velikem tergu Dunajskem steber z Marijno podobo in napisom: „Brez greha spočeti Devici.“

Kako da se moramo mi kar pobožni kristjani vdeleževati in razveseljevati Marijne sreče in časti, nam lep zgled dajo prebivavci mesta Efežanskega. Živel je nekda v tistem mestu brezbožen človek, po imenu Nestorij, kateri se je prederznil, kratiti preblazeni devici Mariji preimenitno čast božje matere. Terdil je, da smemo scer Marijo imenovati mater Jezusa Kristusa, nikar pa mater božjo. Slišati tako prederzno govorjenje se je zgrozila vsa cerkev, in groza je obšla ne le duhovščino, ampak tudi vse druge vernike. V Efežanskem cerkvenem zboru zbrani očetje (ter škofje in drugi cerkveni učeniki) so Nestorijev nauk zaverгли kar bogokletni nauk; in ko se je Nestorij branil, preklicati svojo zmoto, ga je sv. cerkev oklicala za krivoverca in ga pahnila iz med družbe pravovernih kristjanov. Nobena reč pa ni bila bolj podbudna, kakor zaderžanje

Efežanov o tej priložnosti. Preiskovanje Nestorijeve zmote je terpelo od jutra do večera. Efežansko ljudstvo, vse vneto za čast svete Božje matere, je ves ta čas pred durmi čakalo določivne besede, in ko je na zadnje zaslišalo zmago deviške matere, in zvedelo od škofov izrečeno obsodbo njenega nasprotnika, je vesel krik zagnalo, in slavilo in povzdigovalo očete cerkvenega zbora. Najimenitniši mestnjani so z gorečimi baklami spremljevali škofo v njih stanovanja, žene so kadila zažigale pred njimi, vse mesto je bilo razsvitljeno, in po vsem mestu se je razlegalo Marijno ime in slava Marijna, matere božje. Vsa Azija in ves keršanski svet je s tim veliko gorečnostjo Marijo ljubil, Marijo častil!

3. Nadalje moramo vsako leto na današnji dan in skoz vso osmíno zahvaliti Boga za obilno gnado, ktero smo prijeli pri sv. kerstu. To gnado moramo visoko častiti in skerbno varovati; in če smo bili tako nesrečni, zgubiti jo s smertnim grehom, si moramo prizadevati na vso moč, da jo spet nazaj dobimo s pravo pokoro.

Akoravno je neskončno velika tista gnada, ktero je Bog skazal Mariji s tim, da jo je ovaroval izvirnega greha; je vendar le neizrečeno velika tudi gnada svetega kersta, po kateri smo očiščeni od izvirnega greha, in za ktero nismo v stanu Bogu nikoli zadosti zahvaliti. Po svetem kerstu namreč smo postali božji otroci in dediči (erbi) nebeškega kraljestva. (I. Kor. 6, 11.) Ob enem je bila naša duša obdarovana tudi z darovi svetega Duha, in smo zadobili božjo pomoč, da zamoremo pobožno in bogoljubno živeti, kakor se spodobi kristjanu in otroku božjemu, in kakor terja od nas svetost svetega kersta, v katerem smo se Bogu zaobljubili in zavezali, da bomo njega ljubili zavoljo njega samega, in bližnjega zavoljo Boga, da bomo spolnovali božje zapovedi, in da ne bomo nobene zaveze imeli z hudim duhom in njegovim djanjem in njegovim napuhom, kteremu vsemu smo se slovesno odpovedali. Keršanski starši! prav dostikrat v misel vzamite svojim otrokom neprecenljivo gnado svetega kersta, da se zgodaj uče jo prav ceniti. Priporočujte jim, naj Boga prav dostikrat zahvalijo za

njo. Že od mladih nog jim v serce vcepite nepremagljiv [stud do greha, kakor ga je vcepila sveta Blanka svojemu sinu Ludoviku; zakaj le greh samo jih zamore oropati te neprecenljive gnade. Glejte, ljubi starši! veliko se trudite, in prav je, da se trudite, da bi svojim otrokom ovarovali zdravje in zdrave ude, in jim preskerbeli tudi kaj dnarja in blaga; koliko večo skerb pa morate še le imeti, da ovarovate svojim otrokom nedolžnost, kateró so prejeli pri sv. kerstu! (Mat. 16, 26.) Toda oh, koliko je štaršev, kateri sami oropajo svoje otroke tega dragega daru, ter jim dovolijo nespodobno se nositi, pregrešne znanja delati, ponoči okoli hoditi, ali pa z besedo in djanjem, ter slabim zgledom otroke pohujšajo, v greh pripravijo, in spravijo hudemu duhu v oblast!

4. Četertič se moramo učiti od preblazene device Marije, kako previdni da moramo biti v svojem djanju in nehanju, da ne zgubimo božje gnade.

Preblazena devica Marija je bila brez izvirnega greha spočeta in rojena. To jej je bila zares velika milost in prednost. S to prednostjo in milostjo je bila ovarovana ne le izvirnega greha, ampak tudi vsega nagnjenja do vsakega družega greha. Ovarovana je bila s tim slepote uma in slabosti volje. Bila je varna pred vsem zalezovanjem zapeljivega sveta, hudega duha in poželjivega mesa. Da na kratko povem: neomadeževano spočetje jo je vterdilo, da je terdna kot skala stala v gnadi božji, da v vsem svojem življenju tudi le naj manjšega greha ni storila.

Pri vsem tem pa — poslušajte! — kako je živela? kako se obnašala? kako zaderžala? Dasiravno je bila popolnoma vterjena v dobrem, in ni bilo zanjo nikakove nevarnosti, da bi gnado božjo vtegnila kaj zgubiti, je vendar le živela v vedni nezaupnosti do same sebe. Živela je tako previdno in sramožljivo, kakor ko bi se znašla v vedni nevarnosti zgubiti gnado božjo. Deržala se je toraj le domovja, dela in molitve. Zvesto in natanjčno je spolnovala vse zapovedi postave. Pazna je bila na vse svoje stopinje, in je vedno

čula sama nad seboj. Živela je le bolj samotno, in se očitno ni kazala, razun kadar je to terjala božja čast ali zahtevala ljubezen do bližnjega.

Mi pa, ljubi moj! smo v izvirnem grehu spočeti, v izvirnem grehu rojeni. Vsa naša natora je zavolj tega k hudemu nagnjena. Vsi polni smo slabost, zmot in hudih želj. Pa, namesto da bi skerbni bili in previdni, se podajamo v različne nevarnosti in grešne priložnosti kar brez vse skerbi, kakor bi bili slepi, kar brez premislika, kakor bi bili iz jekla ali železa. Na vse kraje imamo obrnjene svoje oči, na vse strani odperte svoje ušesa, ravno kakor bi nam skoz oči in ušesa sovražnik nikakor ne mogel do serca, do duše! Kaj čuda tadaj, če iz enega greha padamo v drugega? Kaj čuda, da tolikokrat omadeževamo svoje poštenje, svoje telo, svojo dušo? —

5. Na posled naj nas Marijno čisto spočetje tudi še priganja, preblazeno devico vsak dan zaupljivo klicati na pomoč, da po njeni priprošnji obvarujemo in ohranimo čednost svete čistosti. Priporočevati se jej zamoremo postavim s to le molitevco: „O sveta Devica! po svojem svetem neomadeževanem spočetju obvaruj vse nečistosti moje telo in mojo dušo“; ali pa s to le: „Pozdravljam te in se ti izročujem, o čista Devica, brez madeža spočeta!“ ali pa s to le: „O Gospa moja! o Mati moja, brez madeža spočeta! spomni se, da sem tvoj. Varuj me, brani me, kakor svojo lastnino in posestvo!“ Pobožni Janez Avilan dokazuje z mnogimi zgledi, koliko lepih darov in milost da so zadobili od Boga na Marijno priprošnjo njeni častivci po takih kratkih pa priserčnih molitvicah. O da bi pač tudi mi vsi skusili sami nad seboj moč takih molitvic. Amen.

Pridiga za 3. adventno nedeljo.

(Homilija; gov. J. Škfc.)

„Jaz sem glas vpijočega v puščavi; pripravite pot Gospodov.“
Jan. 1, 23.

V v o d.

Svetega Janeza Kerstnika je spoštoval ves Judovski narod. Znano je bilo Judom, da je njegovemu očetu Cahariju angelj Gospodov prišel napovedovat Janezovo rojstvo. Vedeli so, da sta bila Caharija in Elizabeta že močno v letih, ko sta sina dobila. Slišali so, kakšni čudeži so se godili o Janezovem obrezovanju, kako da je namreč mutasti oče na enkrat spet spregovoril. Vidili so Janezovo ostro življenje, slišali njegove ostre spokorne pridige. Vse to jih je primoralo, v časti imeti svetega Janeza. Clo Jeruzalemska gospôda (viši zbor) ga je spoštovala, ter na misel prišla, da bi vtegnil Janez biti clo obljubljeni Mesija. Viši zbor je tadaj duhovnov in levitov poslal do Janeza, da so ga vpraševali: „Kdo si ti?“ Hotli so namreč reči: Ali si ti obljubljeni Mesija? „In (Janez) je povedal, in ni tajil, in je povedal: Jaz nisem Kristus.“ Zastavili pa so mu na daljno upraševanje, in so ga vprašali: Kaj tadaj? Si ti Elija?“ Judje namreč so imeli napèno misel, da bo prerok Elija, kateri se je na gorečem vozu odpeljal iz tega sveta, s prerokom Izaijem in Jeremijem pred rojstvom Kristusovim spet prišel na svet. „In (Janez) je rekel: „Nisem.“ Vprašajo ga v tretje: „Si ti prerok? In je odgovoril: Nisem.“ Ker jim tadaj Janez odgovarja, da ni ne Kristus, ne Elija, ne prerok, ga vprašajo še dalje in pravijo: „Kdo si pa, da odgovor damo njim, ki so nas poslali? Kaj praviš sam od sebe?“ In Janez jim na kratko odgovori in reče: Jaz sem glas vpijočega v puščavi; pripravite pot Gospodov, kakor je rekel Izaija prerok.“ S tim je hotel na znanje dati in povedati: Bog mi je

zapovedal, ljudem oznanovati pokoro, da se vredno pripravijo na prihod Mesijev. Pri tem se je sv. Janez skliceval na prerokovanje Izaijevo (40,), kateri je napovedoval, da bo Bog o Mesijevem času poslal poslanca, kateri bo v puščavi povzdignil svoj glas, ter opominjal Jude, da naj Mesiju, svojemu Gospodu pot v svoje serce pripravljajo s pravo pokoro.

„In kateri so bili poslani, so bili zmed farizejev“, pristavlja sveto evangelije, to je: bili so zmed tistih, kateri so postavili Mozesovo po vnanjem natanjčno spolnovali, za notranjo, pravo pobožnost pa jim ni bilo mar. Ravno zato so v svetega Janeza tolikanj tiščali, da jim da dostojni odgovor, da bi zvedeli, ali mar sv. Janez ne počenja kaj takega, kar bi se ne vjemalo z njih vero.

Ko tadaj sv. Janez naravnost pove, da ni ne Kristus, ne Elija, ne prerok, „so ga vprašali in mu rekli: Kaj tadaj kerščuješ, ako nisi ti ne Kristus, ne Elija, ne prerok?“ kaj takega bi po postavi smel storiti le Kristus ali kak drug imeniten prerok. „Janez jim je odgovoril rekoč: Jaz kerščujem v vodi.“ Moj kerst ni pravi kerst, temveč le podoba kersta Mesijevega, kateri kerst bo vse močnejši od mojega kersta. Mesija pa že „v sredi med vami stoji“, ter že 30 let med vami živi, „ki ga vi ne poznate“, in ga zavoljo njegove revščine in njegovega ubožstva nočete sprejeti za svojega Mesija. — „On je, kateri ima priti za menoj, kateri je večji od mene, kleremu jaz nisem vreden od čevljev jermenov odvezati. To se je godilo v Betaniji na uni strani Jordana, kjer je Janez kerščeval.“ Sv. Janez je v Betaniji bival, dokler je ljudi učil in jim pokoro oznanoval. V Betaniji namreč so se čez Jordan prevaževali, in je toraj vedno veliko ljudi skupaj prišlo iz vseh krajev, da so se prepeljavali čez reko. In tadaj je tukaj tudi sv. Janez imel lepo priliko, prav veliko ljudi spokoriti s svojimi spokornimi pridigami. To nam pripoveduje današnje sveto evangelje; katerih naukov se pa bomo iz današnjega sv. evangelja naučili; povedal vam jih bom, le pripravite se!

N a u k i.

Ktere djanske nauke pa si homo posneli iz današnega sv. evangelija?

1. Naj poprej se učimo od sv. Janeza vselej resnico govoriti odkritoserčno, brez zvijač in hinavščine.

Vsaka laž je greh, je Bogu zoperna in ostudna. „Lažnjive ustnice so gnjusoba pred Gospodom“, govori sv. Duh v svetem pismu. (Prov. 12, 22.) Le pomislimo :

a) Hudi duh je oče laži. — Od njega beremo v sv. pismu : „Kača pa je rekla ženi : Ne bota ne umerla; ampak Bog ve, da kateri dan koli bota jedla od drevesa, se vama bodo oči odperle, bota kakor bogova, in spoznala dobro in hudo.“ (Genes. 3, 4. 5.) Tako je kača lagala, in Evo v greh in v nesrečo zapeljala.

b) Laž vzame človeku poštenje. „Laž je gerd madež nad človekom“, veli sv. Duh (Sir. 20, 26.) „Kdor laže, tudi krade“, pravi pregovor. „Kdor je vaje lagati, je hujše od tata“, spričuje sv. pismo (Sir. 20, 27). Lažnjivcu ljudje še takrat ne verujejo, kadar resnico govori.

c) Laž je clo smerten greh, kadar bližnjega pripravi v veliko škodo. „Lažnjive usta dušo umoré“, pove sv. Duh (Sap. 1, 11.)

d) Bog kaznuje laž ne le na unem svetu, kakor vsako drugo pregreho, ampak tudi mnogokrat že na tem svetu.

Naman, Sirskega kralja veliki vojvoda, in bogat mož, je bil gobov. Pri njem je služilo Izraelsko dekle. Rekla je nekega dne Namanovi ženi : „Oh, naj bi bil moj gospod pri preroku v Samariji, gotovo bi ga gob očistil. Naman, to zvedeti, se napravi k Elizeju, in vzame seboj dosti dragih darov. Pride tadaj, in obstoji pred vrati preroka s konji in z vozmí. Elizej mu poroči : „Pojdi, in okopaj se sedemkrat v Jordanu, ter boš očiščen.“ — Naman gre, se koplje v Jordanu sedemkrat, in očiščen je bil gob. Potlej se verne k preroku, in reče : „Zdaj vem, da ga ni Boga na vesoljnem svetu, razun Izraelskega. Prosim te, prejmi darilo od svojega hlapca!“ On pa je rekel : „Kakor živí Gospod, pred katerim

stojim, da ga ne vzamem.,, In dasiravno mu je zlo ponujal, prerok vendar ni hotel nič vzeti. Namen zaterdi, da ne bo več daroval molikom, ampak le samemu pravemu Bogu, in odide. — Gijeci, Elizejev hlapec, pa za Namanom teče, in mu reče: „Moj Gospod me je poslal do tebe, in sporoči: „Ravno kar sta prišla k meni dva preroška učenca; daj jima talent srebra, in dvojno praznično obleko.“ Naman pa mu da dva talenta in dvojno praznično obleko. Gijeci pride zvečer domu, denarje in obleki skrije, in gre k preroku. Elizej ga vpraša: „Od kod prideš, Gijeci?“ Je odgovoril: „Tvoj služabnik ni bil še nikamor.“ Elizej pa je djal: „Mar nisem bil v duhu pričujoč, ko ti je mož z voza naprot prišel? Si dobil srebra in oblačil; pa tudi Namanove gobe se bodo tebe prijele, in ostanejo nad tvojim zarodom vùn in vùn.“ In Gijeci postane spred njim že ves bel gob kakor sneg.

Pervi kristjani so bili vsi enega serca in enih misel. Tudi ni bil nobeden zmed njih vbog; zakaj kolikor je bilo gospodarjev njiv ali hiš, so jih prodali, in ceno tega prinesli apostelnjom. Od tega premoženja se je delilo vsakemu, kolikor je potreboval. — Mož pa, Ananija po imenu, je s svojo ženo Safiro prodal njivo. Nekaj cene si je uderžal, vedela je tudi žena, drugi del je prinesel k apostelnjom. Ali Peter mu je rekel: „Ananija! kaj je satan tvoje serce zmotil, da si lagal svetemu Duhu, in uderžal nekoliko njivine cene? Ali bi ne bila tvoja, ko bi bila ostala? in prodane denar ali ni bil v tvoji oblasti? Kaj si to sklenil v svojem sercu? Nisi ljudem lagal, ampak Bogu.“ Ko je Ananija to slišal, je padel in umerl. Nekteri mladenči ga pobero in neso pokopat. — Nekake tri ure potlej pride Safira, in še ni vedela, kaj se je zgodilo. Peter jej reče: „Povej mi, žena! ali sta za toliko njivo prodala?“ Ona reče: „Prav za toliko!“ Peter pa jej reče: „Zakaj sta se med seboj pogovorila, skušati Gospodovega Duha? Glej, teh noge, kateri so pokopali tvojega moža, so pri durih, in tudi tebe poneso.“ Pri tej priči je prednj padla, in dušo izdihnila. Mladenči pa pridejo, in jo pokopljejo k njenemu možu. Velik strah je obšel celo zbirališče, in vse, kateri so to slišali. (Acta ap. 4, 5.) — Glejte, kako hudo je bila s tim laž kaznovana!

Zatoraj pravijo sveti očelje, da ne smemo lagati, in ko bi z lažjo clo duše iz vic rešili, ali pa si ž njo clo življenje ohranili. Vsaka laž je razžaljenje neskončno resničnega Boga, našega naj večega dobrotnika.

Poslal je bil cesar Maksiminjan vojsake vlovit svetega Antona, škofa v Nikomediji. Vojsaki gredo in najdejo škofa v njegovi hiši. Sveti škof jih sprejme prav prijazno, ter lepo pogostuje z jedjo in pijačo. S tim se je vojsakom prikupil tako močno, da so mu rekli: „Vedi, da smo poslani, te vlovit in cesarju izročit. Porečemo cesarju, da te nismo dobili.“ Ko je sveti mož to slišal, jim je odgovoril: „Ne, tega nikarte! Kristjanu ni dovoljeno, z lažmi odkupljevati si življenje.“ To reče, in se jim da peljati pred cesarja ves vesel, in je močno-dušno umerl za sveto vero Jezusovo.

e) Clo neverniki so laž čertili.

Nekdanji Rimljani so lažnjivcom z žarečim železom osramotivno znamenje vžigali na čelo.

Cesar Klavdij je slišal od nekega umerlega človeka, da je silno lagal, dokler je živel. Zapovedal je, da morajo izkopati njegovo telo, in ga pticam v jed prepustiti, pobrati njegovo premoženje, požgati njegovo hišo, in po svetu pognati njegovo ženo in njegove otroke.

Cesar Trajan je na vojski vjel sinu kralja Tracijanskega. Kraljevič se je bil cesarju tako močno prikupil, da je cesar sklenil, mu spet nazaj dati zgubljeno kraljestvo. Ko ga je pa enkrat na laži vjel, se je cesar razserdil in mu je rekel: „Že sem bil sklenil, te spet posaditi na kraljev tron; ker si pa lažnjivec, nisi vreden kraljevega trona.“ In cesar je šel, ter drugemu odločil kraljestvo.

Kršanski starši! nikar ne terpite laži med svojimi otroci. Postrahujte vsako laž; pa tudi sami nikoli ne lagajte! „Besede ginejo, zgledi vlečejo“, pravi pregovor. „Opustite laž, govorite resnico vsakteri s svojim bližnjim“, uči sv. Pavl (Efež. 4, 25.) ali pa molčite.

f) Sosebno se kristjan pregreši, kader se na spovedi odkritoserčno ne obtoži svojih grehov. Njegova spoved je neveljavna, nepokojno je njegovo življenje, nesrečna njegova

smert, na vekomaj bo pogubljen, in na sodni dan pred vsem svetom osramoten. Zatoraj opominja sv. Duh rekoč: „Ne sramuj se resnico govoriti za svojo dušo.“ (Sir. 4, 24.)

2. Na dalje se učimo od sv. Janeza, resnico povedati kar naravnost, brez vsega pridušanja, rotenja in priseganja.

To nas uči Kristus sam, ko pravi: „Jaz pa vam rečem, celo ne prisegati, ne pri nebu, kateri je sedež božji; ne pri zemlji, ker je podnožje njegovih nog; ne pri Jeruzalemu, ker je mesto velikega kralja. Tudi pri svoji glavi ne prisegaj, ker ne moreš ne enega lasu belega storiti ali črnega. Vaše govorjenje bodi: Je, je; ne, ne! kar je pa več, kakor to, je od hudega.“ (Mat. 5, 34—37.) Ravno tako piše sv. Jakob (5, 12.): „Pred vsem pa, bratje moji! ne prisegajte, ne pri nebu, ne pri zemlji, ne s kako drugo prisego. Bodi pa vaše govorjenje: Je, je; ni, ni; da ne padete pod sodbo.“

Prisegati pa smemo in moramo, kadar gosposka terja prisego.

Prerok Jeremija (4, 2.) pravi: „Prisegati moraš v resnici, v sodbi in po pravici“. Tadaaj mora: a) resnično biti, kar človek s prisego potrdi; b) sme in mora prisegati, kadar gosposka prisego zahteva v kaki imenitni reči; c) prisegati se sme le za pravične reči.

Kralj Sedekija je v zvezo stopil z Babilonskim kraljem Nabuhodonozarjem, in je s prisego potrdil to zvezo, po tem pa je prelomil svojo prisego. In glej! v kazen krive prisege je bil oropan svojega kraljestva, njegova dva sinova sta bila pred njegovimi očmi z mečem umorjena; njemu samemu so bile na to oči staknjene; in je bil v Babilon odpeljan v ječo, kjer je revno poginil. (Jerem. 52,).

3. Tretjič se moramo učiti od svetega Janeza ponižnosti, tolikanj potrebne in imenitne čednosti.

Sv. Janez je bil napovedovavec in predhodnik Kristusov. Bog sam ga je angelja imenoval, rekoč: „Glej! jaz pošljem svojega angelja pred tvojim obličjem, kateri bo pred teboj tvoj pot pripravljaj.“ (Mal. 11, 10.) Imeli so ga clo za Mesija, ali saj za velikega preroka. In res je bil več kot prerok; drugi preroki namreč so Mesija le v duhu gledali, Janez je pa s perstom nanj kazal. Marsikdo drug bi se bil prevzel zavoljo

tolike časti; Janez pa, ves ponižen ki je bil, se ni prevzel. On nikakor ni hotel veljati za kaj več, kakor je bil; ni hotel več časti, kakor mu je šla. Še clo manj je hotel veljati, kakor je res veljal. „Jaz sem glas vpijočega v puščavi“, je rekel, „nisem vreden, Mesiju od čevljev jermenov odvezati“, to je mu naj revnišo službo opravljati.

Oh kolikanj lep zgled nam je to, da tudi mi nikdar ne smemo imeti previsokih misel sami od sebe. Ta lep nauk je dajal tudi stari Tobija svojemu mlademu sinu rekoč: „Moj sin! nikdar ne pusti napuha gospodovati v tvojih mislih ali v tvojih besedah, zakaj vsa sprida (vse zlo) ima v napuhu svoj začetek.“ (Tob. 4, 14.) In sv. Duh govori: „Drugi človek te mora hvaliti, nikar pa tvoje lastne usta.“ (Prov. 27, 2.)

Kadar moramo že govoriti sami od sebe, da se postavim branimo zoper svoje obrekovavce, naj se to godi v vsi ponižnosti in pohlevnosti, kakor imamo lep zgled nad svetim Pavlom. (II. Kor. 11.)

Keršanska ponižnost naj nas priganja, da se clo za manjše imamo, kakor smo. To nam svetuje sv. Duh rekoč: „Tem veči ko si, tem bolj se ponižuj v vsem.“ (Sir. 3, 20.) Premišljujmo večkrat besede, ki jih sv. pismo pripoveduje od napuha rekoč: „Napuh hodi pred padcom; za ponižnostjo pa nasleduje čast.“ (Prov. 18, 24.) „Napuh je začetek vseh grehov. Kdor je v njem zapopaden, bo napolnjen s prekletstvom.“ „Kdor se povišuje, bo ponižan; in kdor se ponižuje, bo povišan“, veli Jezus (Luk. 14, 11.). In sv. Jakob (4, 6.) uči: „Bog se prevzetnim vstavlja; ponižnim pa daje svojo gnado.“

4. Kakšen razloček je med kerstom Jezusovim in kerstom Janezovim?

Kerst Janezov ni bil zakrament, ampak le nagib in spodbadlej obžalovati grehe; kerst Jezusov pa je pravi zakrament. Jezusov kerst zbrise človeku izvirni greh, pa tudi djanske grehe pri odraščenih ljudeh, in deli človeku posvečujočo gnado božjo. Kristus namreč, Bog in človek, sam je zamogel postavljati svete zakramente.

5. „V sredi med vami stoji, ktereга vi ne poznate“, je rekel sv. Janez.

Ljubi bratje in mile sestre v Kristusu! Bog je tudi v sredi med nami, akoravno ga mi ne vidimo s telesnim očesom. „Bog ni daleč od nobenega zmed nas; zakaj v njem živimo, se gibljemo in smo“, (Acta ap. 17, 27, 28.) veli sv. pismo. — Zatoraj se po zgledu Egiptovskega Jožefa, čiste Suzane in vseh svetnikov skerbno varujmo hudo delati pred vsega pricujočim Bogom! Amen.

Pridiga za 4. adventno nedeljo.

(Homilija; gov. J. Škfc.)

„In Janez je prišel na vso stran Jordansko, in je oznanoval kerst pokore v odpuščanje grehov.“ Luk. 3. 3.

V v o d.

Tudi današno sveto evangelje ima sv. Janeza Kerstnika v mislih. V tem svetem evangelju pripoveduje sv. Lukež, o katerem času in pod katero duhovsko in deželno gosposko je sv. Janez, gnan od božjega Duha, samoto zapustil, in začel ljudem pokoro oznanovati. Sv. Lukež pravi: „Petnajsto leto cesarstva cesarja Tiberija, ko je bil Poncij Pilat oblastnik v Judeji, Herod pa četertni oblastnik v Galileji, Filip, njegov brat pa četertni oblastnik v Itureji in Trahoniški deželi, in Lizanija četertni oblastnik v Abileni, pod velikoma duhovnoma Anom in Kajfežem je Gospod govoril Janezu, Caharijevemu sinu v puščavi.“ Bog je izvolil sv. Janeza za predhodnika ali napovedovavca Zveličarjevega, in ga je toraj posvetil že v materinem telesu. Bog ga je vodil, da je že v svoji mladosti podal se v puščavo, in se ondi za svoj pridigarški poklic pripravljal s samotnim in ostrim življenjem, ter molitevjo, postom in premišljevanjem božjih reči. V tej samoti je bival do tridesetega leta. V Janezovem tridesetem letu pa je „Gospod govoril ž

njim“, to je : Bog je ali po razločnem glasu iz nebes ali pa po notranjem navdihovanju Janezu zapovedal, naj puščavo zapusti, in naj začne pokoro oznanovati in Odrešenika napovedovati. In Janez je samoto zapustil, „in je prišel na vso stran Jordansko, in je oznanoval kerst pokore v odpuščanje grehov;“ to je : opominjal je ljudi, naj grehe obžalujejo in pokoro za nje delajo, ako hočejo pri Bogu odpuščanje zadobiti. — „Kakor je pisano v bukvah govorov Izaija preroka : Glas vpijočega v puščavi : „Pripravite pot Gospodovo; ravne storite njegove steze.“ — Sv. Lukež se s tim sklicuje na staro prerokovanje Izaijevo (40,) kateri je napovedoval, da bo Janez o Mesijevem času iz samote prišel, ter ljudi opominjal, naj store vreden sad pokore, in se s tim prav pripravljajo, vredno sprejeti Mesija. Poslužil se je pri tem prilike od prihoda velikih gospodov. Kadar veliki gospodje kam potujejo, ali mislijo vhod imeti v kak kraj, pošiljajo pred seboj svoje poslance, kateri napovedujejo njih prihod, jim pripravljajo dostojno stanovanje, in zapovedujejo, pota popravljati. Ravno tako, je hotel reči sveti Lukež, morate tudi v duhovnem pomenu s pravo pokoro zložno pot in prijetno stanovanje v svojem sercu pripraviti Mesiju, Gospodu vseh gospodov. „Vsaka dolina naj se napolni, vsaka gora in vsak grič naj se poniža; in kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladke pota. In vse človeštvo bo vidilo zveličanje božje.“ Vsaka dolina naj se napolni, to je : ljudje naj odlože lenobo v službi božji; prizadevajo naj si, delati dobre dela. — Vsaka gora in vsak grič naj se poniža, to je : ljudje naj zapusté svoj napuh, in naj bodo prav iz serca ponižni. — Kar je krivega, bodi ravno, to je : kar so ljudje s tatvino in po krivici pridobili, naj povernejo in popravijo storjeno škodo. — Kar je ostrega, naj bodo gladke pota, to je : ljudje naj odlože vse sovraštvo; kateri so v prepiru, naj se spet spravijo in si iz serca odpusté, in bodo srečo imeli, da bodo z lastnimi očmi vidili Zveličarja sveta v svoj blagor in svoje zveličanje.

Kaj pa so bili četertni oblastniki?

Po smrti Herodovi, kateri je pomoril nedolžne otročiče, je bilo Judovsko kraljestvo razdeljeno v štiri dele. Vsak oblastnik, kateri je gospodoval čez enega štirih delov, je bil

imenovan četrtni oblastnik. Arhelaj (Herodov sin, kateri je bil četrtni oblastnik v Judeji) je bil od Rimljanov, iz dežele pognan, in zdaj je spadala Judeja kar naravnost pod rimsko oblast (je postala rimska provincija), in rimski cesar Tiberij, kateri je cesaroval za cesarjem Avgustom, je poslal Poncija Pilata za oblastnika v Judejo. Poncij Pilat je v imenu cesarjevem davke pobiral, in sodil na življenje in smert. Ravno ta Poncij Pilat je na brezbožno zahtevanje Judov nedolžnega Jezusa na križ obsodil. (Jan. 19, 16.)

Veliki duhoven Ana je ravno tisti, v čigar hiši je nereden hlapec Jezusa udaril za uho; (Jan. 18, 22.) in Kajfež je tisti, kateri je imel kervavo sodbo z Jezusom. (Mat. 27, 1.)

Kakor iz drugih si zamoremo tudi iz današnjega sv. evangelja posneti mnogo lepih nauk: to le jih imate; poslušajte!

N a u k i.

1. Zakaj je sv. Lukež tako natanjčno popisal čas, o katerem je začel pridigovati sv. Janez Kerstnik, in popisal clo duhovske in deželske gosposke, ktere so gospodovale takrat po Judovski deželi?

Sv. Lukež je vse to tako natanjčno popisal zato, ker se je ravno takrat tudi željni pričakovani Mesija očitno pokazal na svetu, in je potem, ko je bil od sv. Janeza v Jordanu kerščen in od Očeta nebeškega za svojega Sina oklican, očitno učiti začel. Da bi bil tedaj ta blaženi čas natanjko določen in da bi se nikdar ne pozabil in nikdar utajiti ne mogel, ga je sv. Lukež popisal tako določno in natanjčno.

2. Sv. Janez je do svojega tridesetega leta živel v samoti, da bi se s svojim ostrim, spokornim življenjem pripravljaj na svoj pridigarski poklic.

S tim daje sv. Janez lep nauk nam vsem, seособno pa mladim ljudem, da naj ljubijo samoto in tihoto; zakaj v samoti in tihoti nam Bog k sercu govori; v samoti in tihoti zamore človek samega sebe prav izpraševati, samega sebe prav spoznovati, kar se v sredi posvetnega šundra lahko ne zgodi.

Kako lepo je viditi mladega človeka, kteremu ni mar za posvetne sladnosti in pozemlske veselice in navadne kratkočasnosti, ampak se le rajši domovja derži, pridno prebira svete bukve, z veseljem premišljuje božje reči, in s tim lepo skerbi za božjo čast in zveličanje svoje duše. Saj smo stvarjeni le zato, da Bogu služimo in skerbimo za dušno zveličanje. (Mat. 16, 26.)

Takega bogoljubnega duha je bil zraven sv. Janeza Kerstnika tudi sv. Miklavž iz Valencije, ki je na sv. Petra in Pavla dan leta 1520 v Valenciji na Španskem zagledal luč sveta. Že v njegovi mladosti je bila viditi nad njim tolika pobožnost in resnbnost, kakoršna se le redko kdaj nahaja v takih letih. Že v otročjih letih se je postil po trikrat na teden, in starejši ko je prihajal, ostrejšje se je zatajeval. — Pridno je poslušal božjo besedo, skerbno prebiral svete bukve; in božja beseda nad njim ni bila zgubljena. Še ves mlad je bil, in že je kazal sosebno ljubezen do vbogih in do bolnikov. Marsikterikrat je samemu sebi pritergal kako jed, da jo je ubogemu dal, ali pa bolnika ž njo pokrepčal. V ubogih in bolnikih je Jezusa stregel, Jezusa častil. V poznejših letih je bolnike obiskoval tudi po bolnišnicah, in pregovoril mnogo tovaršev njegovega rojstnega mesta, da so jim skazovali dela ljubezni med tem, ko je mnogo drugih mladih pa lahkomišljenih ljudi potikalo se po pivnicah, igrališčih in plesiščih. — Oče je namenil Miklavža za tergovski stan, in mu preskerbel prav imenitno nevesto. Sv. Nikolavž pa je z lepo očeta pregovoril, naj ga nikar v zakon ne sili. Po dolgem premišljevanju in posvetovanju z Bogom si je izvolil klostersko življenje, in je po privolenju svojih staršev obilno solz prelivaje bil sprejet med Observatince. Po dostani preskušnji je bil posvečen v mašnika, in odbran v oznanovanje božje besede. — Čisto njegovo življenje, njegova priljudnost, krotkost in druge njegove ljubeznjive lastnosti so mu naklonile serca vseh ljudi, in je z besedo in zgledom spreobernal grešnikov brez števila. — Sv. Nikolavž se morda nikdar ni smertno pregrešil, in vendar je živel tako ostro in spokorno. Kakor sv. Janez Kerstnik je bil tudi sv. Nikolavž vedno opasan s spokornim pasom. Hodil je bos, dokler je le mogel, in se je prav ostro postil. — 23. dan decembra 1583 leta je umrl

63 let star, ter izročil svojo v dobrem tako bogato dušo v roke svojega Stvarnika z besedo Davidovo: „Obveselil sem se, ko mi je bilo povedano: šli bomo v hišo Gospodovo.“ (Psalm. 121, 1.)

3. Sv. Janez je opominjal Jude, naj poboljšajo svoje pregrešno življenje, in s tim vredno stanovanje pripravljajo v svojem srcu obljubljenemu Odrešeniku.

To Janezovo opominjevanje velja tudi nam, ako želimo, da bo Bog k nam prišel in pri nas stanoval. Čista vsaj vsakterega smertnega greha mora biti naša duša, da bo Bog prišel vanjo stanovat. Najčistejši in najsvetejši Bog prebiva le v čistem srcu. Da bo Bog v njej stanoval, mora imeti duša še kerstno nedolžnost, ali pa mora zgubljeno nedolžnost nazaj dobiti po pravi pokori. „Bog ne stanuje pri nobenem grešniku“, veli sv. Duh. (Sap. 1.)

Ko so bili Filistejci skrinjo zaveze na vojski zajeli, so jo peljali v Azot v svoj tempelj, ter jo ondi postavili poleg molika Dagona. Toda molik ni mogel obstati zraven skrinje zaveze; drugi dan ga najdejo na tléh ležečega. Prebivavci ondotni so bili žalostni, da se je njihovemu moliku zgodila tolika nečast; dvignili so ga in postavili na njegovo poprejšno mesto. Ali drugi dan ga spet na tléh zagledajo, pa brez rok in brez glave. Sveti cerkveni učeniki razlagovaje to prigodbo dostavljajo: Ravno tako tudi Bog ne prebiva v srcu, ktero je pregrehi vdano.

Cesar Miroslav (Friderik) se je nekega dne znašel na lovu. Nek plemenitaž ga povabi v svojo grajščino. Cesar stopi v sobo; ko pa vidi vso nesnažno in polno pajčevine, gre ves nejevoljen spet vunkaj in pravi: „Za lovske pse bi bila pristojna ta soba, nikar pa za cesarja!“

Kralja Ludovika III. je povabil bogat grajščak v svojo hišo. Kralj pride, ko pa zagleda po hiši razobešene zgol pohujšljive podobe, je pri tej priči hišo spet zapustil.

Kako pa bi, ljubi moji! kako bi najsvetejši Bog, kralj nebes in zemlje, prebival v srcu, po grehu omadeževanem.

4. Sv. Janez je oznanoval kerst pokore v odpuščanje grehov.

Le dvojna pot pelje v nebesa: „Pot nedolžnosti in pot pokore.“ Ker jih pa le malo gre po potu nedolžnosti v nebesa, in morajo vsi drugi po potu pokore v nebesa iti, je treba, da prave zapopadke imamo od prave pokore. Grešiti in spovedovati se, in spet grešiti in spet spovedovati se, se ne pravi delati pravo, Bogu dopadljivo pokoro. Po nauku svete katoliške cerkve se mora vsega spremeniti in spreoberniti grešnik, kateri se želi prav spokoriti. Napuh, lakomnost, nečistost, nevošljivost, nezmernost, jezo in lenobo mora od sebe djati, krivično blago mora poverniti, vzeto dobro ime nazaj dati, pregrešno zvezo raztergati, dolžnosti svojega stanu mora zvesto spolnovati. Ob kratkem: prizadevati si mora na vso moč, da zapusti slabe navade, se skerbno varuje vseh grehov in grešnih priložnost. Tako pokoro je delal cestninar Cahej (Luk. 19.); sv. Matevž (Mat. 5.); sv. Magdalena (Mat. 7.); sv. Peter (Mat. 22.); sv. Pavl (Acta ap. 9).

Enak spokorni duh je prevzel tudi svetega Frančiška Ksaverijana. Z večkrat ponavljanimi besedami: „Kaj bi človeku pomagalo, ako bi tudi ves svet pridobil, na svoji duši pa škodo terpel?“ ga je sveti Ignacij spreobernal. Po svojem spreobernenju je opravil sv. Frančišk veliko spoved, in po spovedi je ves drugačen človek postal, in je sklenil, vse svoje nasledno življenje darovati dušam v zveličanje. — Po dogotovljenem šolanju mu jo bilo naj ljubše opravilo: moliti in ubogim bolnikom streči po bolnišnicah. Leta 1537 je bil v Benetkah posvečen v mašnika na sv. Janeza Kerstnika dan. Po mašnikovem posvečevanju se je podal v samotno vas, in se je ondi v silnem pomanjkanju in neznanem zatajevanju samega sebe 40 dni pripravljaj za prvo darovanje svete maše. Zdaj pokliče sv. Ignacij njega in njegove tovarše v Viçenco, kjer je sv. Frančišek obhajal svojo novo mašo. Pri tem svetem opravilu je pretil toliko solz, da so tudi okolistoječe solze zalivale. Po tem je opravljal v Bolonji dela ljubezni in duhovne opravila s toliko gorečnostjo, kakoršno zagledamo le nad aposteljni. — Odsihmalo je bila moliti, spovedovati in pridigovati njegovo vedno skor edino opravilo. Po kopnem in po morju je prestal brez števila nevarnost in terpljenja, truda in težav Bogu k časti in bližnjemu v blagor in zveličanje. Več kot pol

milijona ljudi je Kristusu pridobil, in jih posvetil z zakramentom svetega kersta.

Tudi od Marije Egiptovske beremo, da jo je vodil enak spokorni duh. Že v svojem dvanajstem letu je zapustila svoje starše, ter se podala v Aleksandrijo, da bi ondi brez vsega zadržka zamogla razuzdano živeti. Sedemnajst let je živela ondi v naj ostudniših hudobijah. Nekega dne vidi veliko ljudi prot morju hiteti. Vprašuje jih, kam da gredo? Jej odgovoré: V Jeruzalem na praznik povišanja svetega križa. Marija to slišati, se jim pridruži, pa ne iz dobrega, temveč le iz slabega namena, da bi ondi dalje gnala svoje razuzdano življenje. In res je v grehih živela na potu, v grehih živela tudi v Jeruzalemu. Kedar je pa napočil praznični dan, je hotla z drugimi ljudmi vred iti v cerkev, v kateri je bil sv. križ postavljen v počeščenje; pa ni mogla. Neka neznana, skrivna moč jo je nazaj deržala pri cerkvenih durih. Tri, štirikrat je poskušala v cerkev stopiti, pa le ni mogla. Začela je premišljevati, od kod da pride ta nenavadna prikazen. Po resnobnem prevdaranju in premišljevanju ni nič več dvomila, da je le njeno razuzdano življenje tega krivo. Obilne solze se jej po licih uderó, na glas je začela zdihovati in skesano terkati na persi. Med tem zdihovanjem pa zagleda nad cerkvenimi durmi podobo Matere božje. Podobo Marijno zagledati je začela milo prositi Marijo, naj bi zanjo prosila Boga, in je terdno obljubila, s spokornim življenjem se popolnoma darovati Jezusu. — In glej čudo! na enkrat se jej sladko tolažilo razlije po duši, in je zamogla zdaj kar brez vsega zadržka v cerkev stopiti. Vsa presunjena od neizrekljive milosti božje se na zemljo spusti, in jo obliva z svojimi solzami. Opravila je vesoljno ali veliko spoved in se poterdila s svetim Obhajilom v svojem lepem naprejšetju. Da bi se pa odtegnila vsem nevarnostim in grešnim priložnostim, je sklenila, posvetni hrup popolnoma zapustiti. Šla je čez Jordan v samotni kraj, in je ondi živela 47 let v sila ostri pokori. Puščavnik in mašnik Cozim jo najde o nekem sprehodu. Prosila ga je, naj bi jo obhajal na veliki četrtek. Cozim jo obhaja, in drugi dan, na veliki petek, je mirno zaspala v Gospodu.

Bog daj, da bi se tudi mi vredne storili, ravno tako mirno se preseliti iz časnih rev v boljše, večno življenje! Amen.

Pridiga za sveti božični praznik.

90

(Homilija; gov. J. Škfc.)

„Oznannjem vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu; ker danes vam je rojen Zveličar.“ Luk. 3, 10. 11.

V v o d.

Danes obhajamo god milostipolnega rojstva Jezusovega, kateri je na svet prišel v revnem Betlehemskelem hlevcu. Sveti evangelist Lukež pripoveduje nekatere posebne okoljščine, katere so se pri tem godile, in pravi: „Tisti čas je povelje prišlo od cesarja Avgusta, da naj se popiše ves svet. (To popisovanje je bilo prvo pod Cirinom oblastnikom v Siriji.) In vsi so šli, da so se popisali, vsak v svoje mesto.“

„Tisti čas“, to je: 4000 let po stvarjenju sveta, kadar je miroljubni cesar Avgust konec naredil dolgim vojskam, je zapovedal, da je moral vsak Jud iti v svoje rojstno mesto k popisovanju, da so bili po tem davki bolj po pravici razmerjeni in razdeljeni.

Sv. Jožef in Marija sta bila pokorna podložna, in sta toraj potovala v Betlehem. Sv. Jožef namreč je bil rojen v Betlehemskelem mestu, v katerem je tudi kralj David luč sveta zagledal; in ravno zato se Betlehemskele mesto imenuje Davidovo mesto. Sv. Lukež piše: „šel je pa tudi Jožef iz Galileje, iz mesta Nacareta, v Judejo, v Davidovo mesto, ki se imenuje Betlehem, zato, ko je bil iz hiše in iz rodovine Davidove; da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, katere je bila noseča.“

Ker je pa prerok Miheja napovedoval, da bo Zveličar sveta rojen v Betlehemu, je Bog, zoper katerega voljo se nič

ne dogodi, naravnal tako, da je Marija svoje božje dete porodila ravno tisto noč, o kateri je prišla v Betlehem; in ga je povila v plenice, in ker zibelke ni imela, ga je položila v jasli. Sveto evangelje pravi: „Prigodilo se je pa, ko sta tam bila, so se dnevi dopolnili, da bi porodila. In je porodila svojega prvorojenega sina, in ga v plenice povila, in položila v jasli, ker za nje ni bilo prostora v hiši“; to je: Ko sta sv. Jožef in Marija v Betlehem prišla, nista mogla v nobeni hiši prenočevanja dobiti. Povsod so jima rekli, da so že drugi potniki prenapolnili njih hiše. Morala sta toraj z borno štalico biti zadovoljna.

Bog pa oblaživnega rojstva svojega božjega Sina ni pustil dolgo na skrivnem. Kakor hitro je bil Zveličar rojen, je cela truma angeljev prišla iz nebes ter opevala in razglasovala njegovo rojstvo. „In pastirji so čuli v tisti strani, in na ponočnih stražah bili pri svoji čedi. In glej! angelj Gospodov je stal pri njih, in svetloba božja jih je obsvetila, in so se silno bali. In angelj jim je rekel: Ne bojte se; zakaj glejte! oznanujem vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu, ker danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem. In to vam bodi znamenje! Našli bote dete v plenice povito in v jasliah ležati.“

Komaj pa je angelj izgovoril te besede, „jih je zdajci bilo pri angelju množica nebeške vojske, kateri so Boga hvalili in rekli: Čast bodi Bogu na višavah, in mir na zemlji ljudem svete volje.“ S tim so hotli angelji povedati: Po grehu prvih vaših staršev, je bila Bogu odvzeta čast; po rojstvu njegovega božjega Sina pa mu je spet povernjena. „Mir na zemlji ljudem svete volje“; — s tim so hotli angelji na znanje dati: Po grehu Adamovem je bil tudi mir med Bogom in človekom razdrt; po rojstvu Jezusovem pa bo tudi ta mir spet vstanovljen, in scer med tistimi ljudmi, ki so svete volje, to je: kateri verujejo v Sina božjega, in spolnujejo njegove nauke. To so misli današnjega sv. evangelja; zdaj pa še poslušajte lepe nauke!

N a u k i.

Angelj je zares veliko veselje oznanil pobožnim pastircem in vesoljnemu svetu, kadar jim je oznanoval rojstvo božjega Sina; zakaj v božjem Sinu je bil grešnemu svetu rojen ne le Odrešenik in Zveličar, ampak tudi Učenik.

I. Odkar svet stoji, so se že strašne reči godile na svetu. Strašna dogodba je bil vesoljni potop, o katerem je voda stopila petnajst komolcev nad naj više gore, in potopila ves človeški rod razun Noeta in njegove družine v barki. (Genes. 7.). — Strašna dogodba so bile desetere stiske, ktere so prišle nad Egiptovsko deželo v Faraonovem kraljevanju. (Exod. 7, 8—11.) Strašna dogodba je bila, ko so ogjene kače pikale in morile nezadovoljne Izraelce zavoljo njih mermranja in godernjanja. (Num. 21.) — Strašna dogodba je bila, ko je žvepljeni ogenj padal iz nebes nad Sodomo in Gomoro in druge kraje, in je pokončal pet nesramnih mest z vsem, kar je bilo živega v njih razun Lota in njegovih otrok. (Genes. 19.) — Strašna prigodba je bila, ko je o Davidovem času grozovita kuga v treh dneh podavila 70.000 ljudi. (II. Reg. 24.) — Strašne dogodbe so bile mnoge in premnoge vojske, ktere so se imele od nekdanjih starodavnih časov in do današnjih dni. Oj koliko nadlog so prinesle seboj! oj koliko revščine in zla popustile za seboj!

Akoravno pa so res strašne vse te dogodbe, vendar le nikakor niso še tako strašne, kakor je edini greh naših prvih staršev. Ta greh je na duši in na telesu nezmerno nesrečne naredil naše perve starše in vse njih mlajše. Po tem grehu smo ž njimi vred zgubili božjo prijaznost in s prijaznostjo božjo ob enem zgubili tudi nebesa. Nebesa so se zaperle, in so zaperte ostale celih štiri tisuč let. Z našimi prvimi starši vred so nam bile prisojene trudapolno dela, različne bolezni, mnoge nadloge in težave. „Kakor je po enem človeku greh na svet prišel, in po grehu smert“, piše sv. Pavl (Rom. 5, 72.) „in je tako nad vse ljudi smert prišla, ker so vsi v njem grešili.“

To pa niso še vsi hudi in strašni nasledki, ki jih je izvirni greh na svet prinesel; izvirni greh nam je tudi um zatemnil in voljo spridil. Tako daleč je segala slepota uma in spačenost

serca, da so se naj ostudniše pregrehe vselile med ljudi vsakega stanu, in da je nazadnje že malokdo več spoznal še pravega Boga, in da so večidel vsi zašli v ostudno molikovanje.

Glejte, kako slepe, kako brezbožne je ljudi naredil greh naših prvih staršev! kako spačeno je postalo njih zaderžanje! kako zmotena njih vera! Oh, v koliko nesrečo so zašli! Oh, v kakšen brezen pregreh se zagreznili! Kdo je bil v stanu jih rešiti? Kdo je zamogel jih poboljšati? In kdo jih je rešil? kdo poboljšal? Nobeden drugi ne, kot Kristus, naš Gospod. Začetek je storil že na današnji dan, o katerem je kot majhno dete prišel na svet. S svojo pokorščino do nebeškega Očeta je nadomestil nepokorščino Adamovo: s svojo ponižnostjo je nadomestil napuh Evin, ktera je hotla grešivši Bogu enaka postati.

Kaj ne, da se moramo toraj res današnjega dne prav iz serca veseliti? in z angelji vred hvalo in slavo prepevati Bogu? Ravno zato je sv. cerkev zapovedala, da se na sveto božično noč očitno v cerkvi prepeva zahvaljna pesem: „Hvala bodi Gospod Bogu (Te Deum laudamus)!“

II. Rekel sem, da nam je v božjem detetu rojen tudi učenik.

Po preroku Izaiju (55, 4.) je Bog od Mesija napovedal rekoč: „Glej, jaz ga bom naredil poroka (pričo) med ljudstvi, poglavarja in postavodajavca narodov.“ S tim je hotel Bog na znanje dati, da Mesija s svojo smertjo ne bo le samo sveta odrešil od večnega pogubljenja, temveč da bo tudi kakor poglavar ljudem postave dajal. In po čem vse to?

Slišali smo, da je bil svet pred Kristusovim prihodom tako brezbožen, da skor že ni mogel biti brezbožniši. Svet poboljšati so si sicer veliko prizadevali neverski modrijani v Rimu in v Atenah, Judovski veliki duhovni in pismarji v Jeruzalemu; pa je bilo prazno njih prizadevanje: ljudje so le brezbožniši prihajali dan na dan. Zato so vsi pobožni Judje in pametni neverniki neprenehoma zdihovali po obljubenem, nebeškem, božjem učeniku.

Kadar so se časi spolnili, je učenik prišel, prišel v veselje vsem dobrim ljudem, prišel na svet na današni dan, in ž njim je prišel tudi ves blagor na svet in vse zveličanje, kakor piše sv. Pavl v današnjem berilu rekoč: „Prikazala se je milost Boga, Zveličarja našega, vsem ljudem, ktera nas uči, da se odpovemo hudobiji in posvetnim željam, ter trezno, prijetno in bogaboječe živimo na tem svetu.“ (Tit. 2, 11, 12.)

In Jezus ni le samo poslednje tri leta svojega pozemelskega življenja učil ljudi vse pravičnosti, ter poterdil svoje nauke z brezštevilnimi čudeži; temveč je že danes kot majhno dete učiti začel. Učil sicer ni z besedami, učil pa je z zgledom. Borne jasli so bile njegova pridiznica. In kaj nas uči Kristus iz jasel? Uči nas :

1. Ljubezni do ubožtva. Ubožtvo nam sploh ni nič kaj po volji. Le bogastva si želimo. Jezus pa je ubožtvo ljubil, in iz ljubezni do ubožtva si je odločil v stanovanje borno štalico namesto kraljevega poslopja; si je izbral vbogo devico v svojo mater; si je izvolil revnega tesarja v svojega rednika. Ubožčike ljudje le radi zaničujejo in v nič devajo. Kristus pa je ljubil in v časti imel vboge ljudi, ker svojega rojstva ni ukazal oznanovati naj poprej kraljem in poglavarjem in drugim imenitnim ljudem, temveč revnim pobožnim pastircem.

2. Iz jaslí nas uči Jezus tudi ljubezni do ponižnosti. Mi ljudje se le radi eden čez drugega povzdigujemo, in bi radi več veljali, kakor veljamo. Jezus pa, kralj nebes in zemlje, se je ponižal danes tako močno, da je sprejel podobno malega, nezmožnega deteta, sprejel tudi vse slabosti majhnega deteta razun greha.

3. Na dalje nas Jezus iz jaslí uči poterpežljivosti in krotkosti v nadlogah in težavah sedajnega življenja. Mi ljudje smo le radi vsi navtisnjeni, in se kar hitro pritožimo, kakor hitro nas doletí kaj zopernega. Poglejte pa Jezusa, kralja vseh kraljev, s koliko poterpežljivostjo in krotkostjo terpljenje prenaša! Njegova zibelka so bile nevketne jasli in njegova postelja en malo slame in sena!

4. Uči nas tudi pokorščine do duhovske in deželske gosposke. Mi ljudje smo k vpornosti nagnjeni; vpornost nam je tako rekoč z nepokorščino prvih starišev prirojena. Vse rajši zapovedujemo, kakor pa ubogamo. Kristus pa se je dal ves voljen v Betlehem nositi k popisovanju, in je nam v prelep zgled duhovskim in deželskim gosposkam bil pokoren, pokoren do smerti.

5. Na zadnje nas Jezus iz jaslí učí tudi še ljubezni do bližnjega. Mi smo večkrat vsi terdošerčni do bližnjega, nepostrežni in nevošljivi: mi ljubimo le svoje prijatelje, ali pa tiste, od katerih pričakujemo kakega dobička. Kristus pa je ljubil vse ljudi brez razločka: v njem je bil rojen Odrešenik, in Zveličar vsem ljudem, prijateljom in sovražnikom, Judom in nevernikom, da bi vse ljudi časno in večno srečne storil, kakor je angelj povedal pastircem rekoč: „Oznanujem vam veliko veselje, katero bo vsim ljudem.“

S k l e p.

Bratje moji in sestre v Kristusu! kaj ne, da se res po vsi pravici smemo veseliti današnjega dneva, in z angelji vred Bogu in novorojenemu božjemu detetu v jaslíh slavo prepevati in hvalo? Da nam bo pa tudi v blagor zaleglo naše veselje, in da bodo Bogu všeč in dopadljive naše slavivne pesmi in hvalivne molitve, si pred vsem drugim prizadevajmo, živeti in ravnati po Jezusovih zveličanskih naukih, da se bomo znašli tudi mi med številom tistih, „kteri so svete volje“. Amen.

Pridiga v god sv. Štefana 1. mučenca.

(Od keršanske serčnosti; gov. M. T.)

„Ker je bil pa poln sv. Duha, se je ozerl v nebo, in je vidil Božje veličastvo in Jezusa stati na desnici Božji.“ Apost. dj. 7, 55.

62

V v o d.

Od tihomirne Betlehemske okolice in revne pastirske koče, kjer prebiva sv. Jožef z Jezusom in Devico Marijo, kamor hodijo pastirci vklanjat svoje kolena in kjer se vesela angelska pesem: „Čast Bogu na višavah, in mir ljudem na zemlji, kateri imajo pravo voljo“ razglša, od Betlehema nas sv. katoliška cerkev v duhu preseli na kervavo morišče blizu Jeruzalemskega mesta, kjer sv. Štefan poln gnade in sv. Duha pod kamni umira, svojo dušo Bogu zročuje, in za svoje kamnovavce moli. S tim nam hoče cerkev pokazati sad Jezusove sv. vere, zakaj da se je on včlovečil in rodil, zakaj da je živel in terpel, in kaj imajo pričakovati od hudobnega in nezabožnega sveta tisti, kateri pobožno hočejo živeti v Kristusu Jezusu. Ob enem pa praznujemo danes ne le smert sv. Štefana, ampak smert vseh sv. mučencov, kakor dan njih družega, pravega rojstva za nebesa. Kar je pa pri vseh mučencih vredno, da občudujemo, je zlasti to, da so bili pri vsem terpljenji, katero si je koli grozoviti svet ali zavidni pekel izmisliti zamogel, v Kristusovi veri stanovitni, posebno če pomislimo svoje slabosti, po katerih tako hitro v zopernostih življenja v nejevoljo in godernjanje padamo. Ljubili so svoje morivce, objemali smertne rabeljne, kakor svoje brate in poljubovali usta tistih, ki nič družega, kakor preklinovanje in rotenje zoper nje govorili niso. Z eno besedo, občudovanja vredna je keršanska serčnost sv. mučencov. Da je pa ne bomo le občudovali, ampak jo veliko bolj posnemali, vam

hočem danes od nje povedati 1. kaj se pravi keršanska serčnost, 2. kdo je keršansko serčen in 3. kako se ta čednost pridobiva.

Razlaga.

1. Kakor ga ni travnika, kjer bi med lepo dišečimi cveticami tudi več ali manj bodečih ne rastlo; tako ni nobena, ki bi v svojem življenju vedno veselje, neskajeno z žalostjo in zopernostmi, užival. Pri vseh teh britkostih, katerih ima vsaki stan obilno, eden več od drugega, nikdar zoper Božje zapovedi ravnati, v tem obstoji kerščanska serčnost. Kerščanska serčnost je potem tacem terdna, vse premagljiva in nevtrudena stanovitnost v dobrem. Ima pa ta čednost, kakor vsaka druga, posebne stopinje. Na prvi stopinji kerščanske serčnosti so tisti, ki se v svoji žalosti vsaj smernih grehov ogibajo, pa odpustljivih vselej ne premagujejo; tisti, ki velike križe in nadloge sicer prenašajo, pa vendar časih v kakošno nejevoljo padajo. — Na drugi stopinji kerš. serčnosti so tisti, ki se vselej varujejo ravno tako velikih, kakor majhnih grehov, in v Božjo voljo vdani vse poterpežljivo prestajajo. — Na tretji stopinji so pa tisti, ki nar. več zadržke in prečudne skušnjave premagujejo, nad kterimi se moramo mi, kadar od njih slišimo, zavzemati in njih občudovati. — Tako serčnost nahajamo nad mučenci stare in nove zaveze. Tako serčno se je branil stari Eleazar Judom prepovedano svinsko meso jesti. Dasiravno so mu usta razklepali in ga morali; pa rajši si je smert izvolil, in prijetlom, ki so mu ga jesti le na videz svetovali, odgovoril: „Rajši v grob z meno, ker zame in za moje leta se ne spodobi, tako se hliniti, da bi si potem mladost mislila: Sivi, 90 let star Eleazar je nejevernik in molikovavec postal. Ta hinavščina bi mladenče pohujšala in oskrnila mojo starost. In kaj, če se tudi človeškim mukam odtegnem, Božji vsegamogočnosti oditi ne morem. Toraj hočem serčno umreti, obnesti se po svoji starosti, v zgled mladenčem, kako jim gre umreti za Božjo čast.“ Tepen do smerti, še zdibuje rekoč: „Vsegamogočni Bog! ti veš, kolike bolečine terpim, katerih bi se bil lahko ognil, pa jih iz češčenja do Tebe rad prenašam.“

— Tako serčnost vidimo nad sv. Štefanom. Dasiravno bi bil zapoved Božjo spolnil, če bi bil svojim ubijavcom le v sercu odpustil, je vendar še več storil, da, zadnje njegove besede so bile molitev zanje: Oče! ne šteje jim tega v greh. — Ravno tako bi mogel vsak izmed nas vesel biti in se Bogu zahvaliti, če bi mu terpljenje in bolezen odvezal; vendar vidimo sv. Terezijo v nar večih bolečinah prositi: „O moj Bog! terpeti ali umreti! — če me pustiš živeti, pusti me terpeti; — če me pustiš brez terpljenja, daj mi umreti!“ In spet sv. Avgustin moli: „Reži, žgi in tepi me tukaj, le v večnosti mi prizanesi!“ — Taka, vidite, je serčnost keršanskega junaka, nad katero se nam je čuditi, ker sega celo do Kristusove popolnosti.

2. Kdo je med kristjani serčen imenovati?

Keršansko serčen je a) imenovati tisti, ktereга nobene zopernosti in težave premagati, od dobrega odverniti in grehu podvreči niso v stanu. — Že Job v svojih bolečinah zdihuje: „Človek, od žene rojen, malo časa živi, in je z mnogimi „nadlogami napolnjen“. Ta resnica se spolnuje tudi nad nami. Kakor lepo solnce ne sije vedno na našo zemljo, ampak nam ga dostikrat tema in oblaki zakrivajo; ravno tako naše življenje ni zmiraj jasno in veselo, ampak je tudi oblačno in žalostno. — Velik križ je, pod eno streho skup živeti z ljudmi, pri katerih ni miru in pokoja; kjer tudi tebe vedno od strani pikajo, te kolnejo, od hiše gonijo, rote, in vsako stvarico oponašajo. — Velika nadloga je, kjer revščina stiska in še vsakdanjega kruha pomanjkuje, po katerem otročiči roke stegajo, pa ga ni, ki bi jim ga rezal. — Težava je, kjer mož ves zaslužek ali pridelek po gerlu požene, in nad domačimi roti in razsaja. — Velika britkost je, tedne in tedne hudo bolnemu biti, pa ne imeti postrežbe, ne jesti, ne piti, zraven nikdar ne slišati tolažljive besede, ne prijaznega obraza, ne zdravil, ne oblačila, ne krajcarja, in z vsega le spoznati, kako da mu smert želé. — Težko je, svoje polje terdo obdelovati in se v potu svojega obraza truditi; ali kako neizrekljivo hudo je še le, ko toča vse zelenje po polji in po drevji pokonča in pod nič dene; in cele družine lé dobrotljivim srcem v preskerbljenje pahne. — Pa, kdo bi bil v stanu, vse nadloge, v katerih ljudje zdihujejo, popisati! Vsak sam zase nar bolj ve, koliko in

kaj da občuti v dolini solz. Kdor tedaj vse te nadloge, naj že bodo, ktere in kakoršne koli hočejo, zadovoljno, v Božjo voljo vdan in stanovitno prenaša, ta ima čednost keršanske serčnosti, in z Jobom govori: „Če smo dobrote iz Božjih rok prejeli, zakaj bi ne vzeli tudi nadlog; — ako bi me Bog ravno umoril, vanj bi vender le zaupal.“ Tak govori in se tolaži z Davidom: „Povzdignil sem svojo dušo proti hribu, od kod mi bo pomoč došla. — Pomoč moja je od Gospoda, ki je stvaril nebo in zemljo.“

Keršansko serčen kristjan pa ne prenaša samo taci nadlog z udanostjo v Božjo voljo, temuč tudi b) vsako hudo nagnjenje v sebi zatira. Zakaj bojevati se nam je vedno s strupeno kačo, ki ima sedmero glav. Ta kača je poželjivost in njene sedmere glave je sedmero naglavnih grehov. Perva nam želi strup napuha, prevzetnosti, nečimernosti in ošabnosti zavdati. Druga nas s posvetnim blagom slepi, da bi bili za denar čast in poštenje, čistost in nebesa dati pripravljeni. Tretja nam strup nečistosti piti ponuja. Četera nam hoče peklensko nevošljivost vdihniti. Peta nam stavi trebuh za Boga. Šesta v nas želje jeze, sovraštva in maščevanja izliva; — in kar šestero kač v človeku še dobrega pusté, pa sedma umori, in to je lenoba, začetek vse hudobije. — Kdor tedaj ti strupeni kači tako na glavo stopa, da mu škodovati ne more, ta ima keršansko serčnost.

3. Da pa to čednost dosežeš, prosi

a) zanjo sv. Duha. Iz svoje lastne moči ne more nihče serčen, ampak le obupljiv ali prederzen postati. Ozri se na Judito, in poglej, kako moli, preden meč na Holoferna nameri in reši sebe in vse Izraelsko ljudstvo. „Daj mi serčnost, pravi ona, daj mi serčnost to uro, o Gospod, moj Bog!“ — Poglej apostelne, kako v molitvi zbrani pričakujejo, preden moč sv. Duha prejmejo in se križem svet razkrope. — Poglej jih s svetim Duhom poterjene, ki si v čast štejejo, zasramovanje za Kristusa voljo prestati. Glej sv. Petra, ki je poprej boječ Kristusa zatajeval in se rotil, da ga še ne pozna. — S svetim Duhom napolnjen, ga serčno oznanuje prvi dan v pričo zbrane Judovske množice, v pričo nar večih Jezusovih sovražnikov. S pomočjo sv. Duha napolnjen tudi sv. Pavel Korinčanom piše:

„Nasiten sem s tolažbo in napolnjen z obilnim veseljem v sredi terpljenja.“ In kakor prederzno je pred svojim spreobrnjenjem kristjane preganjal in še pisem prosil, da bi bil šel v Damask jih povezati in uklenjene v Jeruzalem pripeljati, tako goreče je potlej za Kristusa živel, in ga tolikanj ljubil, da je zdihoval: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? — Ali meč, ali nagota, ali stiska, nadloga? — Svest sem si, da ne angeli, ne poglavarstva, ne smert, ne sedanje, ne prihodnje nas ne bo ločilo od ljubezni, ki je v nas po Kristusu Jezusu.“

Bodi b) serčen v slednji zopernosti. Od Rimljanov je bil pregovor: Serčno delati in terpeti je po Rimsko. Se li ne bo še bolj po pravici od nas kristjanov, ki smo pri sv. kerstu pod Kristusovo zastavo (bandero), in trojedinemu Bogu prisegli, reklo: „Serčno delati in za Kristusa terpeti, je keršansko?“ — Poglej! nar serčniše vojake dene poveljnik v vojski v nar nevarniši kraj, da se tudi nar hujši bojujejo in si večo čast pridobé. — Tako dene Bog tiste, ktere hoče posebno povzdigniti, v težke križe, in kadar njemu dopade in je zadosti skušal njih zvestobo, jih povzdigne k sreči in časti. Izgled nam je Egiptovski Jožef, ki je moral poprej veliko terpeti, od svojih bratov sovražen, prodan, na ptuje odpeljan in v ječo veržen biti, preden ga je Božja previdnost iz ječe rešila in ga prvega za kraljem postavila. Toraj, kristjan! premisli ob času svoje maloserčnosti, kako serčno in neprestrašeno so se naši ranjci bratje in sestre, sveti mučenci, z zapeljivim svetom vojskovali. Imejte možje v izgled sivega, beloglavega 90 let starega Eleazarja; vé žene čisto Suzano; fantje Egiptovskega Jožefa, in vé, dekleta, sv. Nežo, ki je v svojem 13. letu šla v grozovitno smert s tolikim veseljem, kakor posvetne hčere na ples, ali zaljubljene neveste k svoji poroki gredo.

S k l e p.

Spominjaj se poslednjič ob času svoje terde vojske s krizi in zadregami tega življenja in s svojimi dušnimi sovražniki, spominjaj se, kako lepe so svete nebesa, ktere si s svojo serčnostjo zaslužiti v stanu. Nebeško kraljestvo silo terpi, in le ti, ki se s silo bojujejo, ga nase potegnejo. Reci z apostel-

nom: Vem, da terpljenje sedanjega časa ni vredno prihodnje časti, ki ima nad nami razodeta biti. Vsaka nadloga, ki jo serčno premagaš, je drag kamen, svilla zvezda, s katero svojo nebeško krono v večnosti zaljšaš. Tedaj: Moli, delaj in bôri se, z zaupanjem, da tí bo gotovo skoz oblakov líne zasvetila nebeška luč zlatega sonca! Amen.

Novičar.

* Iz Celovca. Kaka se nam je pri volitvi v št. Mohoru godila, je že znano: Spodletela nam je. Zvečer pred volitvo se skoraj ni slišalo imena, kakor Einšpieler; drugi den pa je bil izvoljen gospod, na katerega zvečer popred ni mislila živa duša. Po noči so se toraj godile čudne reči, da so može, ki so za nas goreli in delali, spravili na uno stran; zakaj možje, kakor so gospodje Podklošterčani, Bistričani, Gorjančani in Čačani, se ne dajo koj tako-le spreobrniti in pre-narediti.

Ne bomo te reči daleč popisovali, le samo to naj tudi našim čč. bravcom povemo, kar se zastran te volitve iz št. Mohora v „Novice“ piše:

Iz Koroškega. ☉ Š. Mohor 20. okt. — Povedale so „Novice“ že, da volitev deželnega poslanca za okraj podklošterski, trbiški, št. mohorski in kotiški je bila od 15. sept. preložena na 20. dan oktobra. Med volivci je bil takrat skoraj le en glas: imenoval se je v kanalski, laški in zilski dolini naš slavnoznani rodoljub gosp. Einšpieler. Al glejte! ta dolgi čas so naši nasprotniki porabili, da so podkopali našega ljubljenca. Dva gospoda sta potovala in agitirala zoper gosp. Einšpielerja; celó neki občnoznan slovensk pisatelj je — incredible dictu! — delal zoper njega, — in padel je. Ne bomo obširno popisovali dogodb, ki so bile tako ostudne, da je neki časti vreden volivec iz nemško-zilske doline po volitvi srdito zaklical: „Vi Slovenci kopljete sami sebi jamo!“ Gospod Einšpieler je dobil po tem takem le 16 glasov. Mi nismo protivniki izvoljenemu gosp. Homan-u, c. kr. podklošterskemu okrajnemu predstojniku, ki je slovenskega rodú (Kranjec) in sicer pošten in pravičen mož; al gledé na to, kar so neprijatelji Einšpielerjevi počeli zoper njega, vprašamo le: je li to pošteno, je li to svobodna volitev?

Iz Kotmare vasi. L. W. Oznani, ljubi Prijatelj, veselje, katero je Kotmirška fara obhajala 26. oktobra. Blagoslovila se je zala in novo popravljena cerkva sv. Marjete, blaga hči matrne farne cerkve v Kotmarivasi. Na visokem hribu sozidana je ta cerkva od hudega vremena že veliko terpela, siva starost jo je posilila in stolp in streha sta žalostno pričala, da tukaj na svetu vse razpada. Bogaboječi in pridni farmani niso silno premožni, pa vneti so vsi za lepoto božje hiše; zatoraj so sklenili, cerkvico sv. Marjete k večji časti in slavi povzdigniti in popraviti. Hvala in slava toraj vsem farmanom!

Posebna hvala v tej reči pa gre prebivavcom bližnje okolice naše cerkvice; hodili so od hiše do hiše, od vasi do vasi in poberali mile darove, da bi zamogli polepšati hišo božjo. Z veseljem in z velikim trudom se lotijo dela, poderejo stari leseni stolp in začnejo novega zidati. Tudi s svojimi rokami radi pomagajo, nosijo, vozijo in strežejo, vsak po svoji moči, delali so vsi kakor pridne mravljice. V kratkem času stoji nov stolp sozidan, nov žagrad je postavljen, oltar polepšan in bogato pozlačen. Od zunaj in znotraj je cerkva lepo popravljena, veselje prevzame serce vsakega, ki zagleda novi gotiški stolp, ali stopi v olepšano in počejeno cerkvico. Kot zala nevesta Kristusova stoji cerkva sv. Marjete lepo napravljena in oznanjuje čast in veselje Šmarječanov in cele Kotmirške fare po celem rožnej dolini. Kako veseli smo pričakovali dan, da se bo blagoslovil novi stolp. Spolnile so se nam te priserčne želje 26. oktobra. Komej ta veseli dan napoči, že pokajo možnarji, romajo množice vernih od blizo in daleč po hribu, vse je živo ljudi okoli cerkvice. Ob deveti uri se pripeljajo prečastiti gospod dehant M. Čuden. Sterm in visok je hrib, vendar se bolemnemu gospodu ni vtožil daljni pot, prišli so sami nam našo cerkev blagoslovit. Najprej je bila sv. meša; potem pristopijo g. dehant, blagoslovijo nar popred stolp in potem tudi oltar. Lepe molitve sv. cerkve so opravljene, kar zapojejo pevci lepo pesem v čast sv. Marjete. Zdaj stopijo g. dehant na leco, govorijo v lepi domači besedi in tako globoko segajo Njih nauki v serce poslušavcom, da sem vidil marsiktero oko plavati v solzah. Dokazovali so, kako vesel da je današnji dan in nam lepe nauke delili, kako imamo tudi mi v našem sercu si lepo hišo božjo izzidati po podobi hiše božje, ktera se je ravno blagoslovila. Pohvalili so bogaboječe farmane in dobrotnike novonapravljene cerkvice; resnična volja in združena edinost veliko premore in je to blago delo dognala; rekli so daleč, da Bog je zapisal njih darove v zlate bukve in jih bo sodni dan obilno povernil. Po pridigi so g. dehant peli sv. mašo, pri kateri so njim drugi duhovniki služili.

Pri obedu smo napili svitlemu cesarju, našemu milostljivemu knezo-škofu, naj bi Jih Bog ohranil veliko veliko let, našemu prečastitemu in obče spoštovanemu g. dehantu in našemu čast. gospodu fajmoštru Andr. Milar-ju. Napili smo zdravico vsem dobrotnikom naše

novopopravljene cerkve. Popoldne so se odpeljali gosp. dehant spet na svoj dom v Kaplo. Hvaležni Šmarječani pa nikoli ne bojo pozabili tega veselega dne.

* Jarenina. Naši gg. čitatelji se še spominjajo, da smo v „Slov. Prijatlu“ nekaj pisali o kapelici, v kateri je sv. Metod nekdanj maševal. „Novice“ so prinesle o tej zadevi to-le :

Unidan so „Novice“ želele kaj več o Jarenini zvediti. Jarenina je stara fara dve picle uri od Maribora blizo železnice v rodovitnem prijaznem jareninskem dolu. Za cerkvijo, kjer se na vratih še zdaj nahajajo neki, prej ko ne rimski kamni, stoji na prejšnjem pokopališču precej obširna kapelica, o kateri gré med starim narodom govorica, da je slovanski apostelj sv. Metod na svoji poti v Rim sv. mašo služil. Kar se stavbe tiče, je govorica verjetna, kajti prej ko ne je vidila rimske čase. Zgodovina pa nam jasno pripoveduje, da je sv. Metod delal kakor blagovestnik v Kocelovi deželi, ki je segala od blatnega jezera skorej do koroške meje. Na blatnem jezeru je imel grad, ki ga stari nemški zgodovinar imenuje „Moosburg“, kar je gotovo v neki sorodnosti z imenom „blatno jezero“. Zgodovina in stavba tedaj ne govorite zoper ono narodovo govorico. Dandanas se v kapelici, ktero našim bravcom drugikrat bolj natanko opisati hočem, ne bere več sv. maša. Pravijo pa stari ljudje, da še pomnijo, ko se je to godilo. Posvečena je, kakor pravijo sv. Mihaelu, kajti imenuje se „Mihaelova kapela“. Kar se je unidan po „Slovenskem Prijatlu“ pripovedovalo, da se ta kapelica popravlja, to ne veljá o tej, ampak o drugi čisto novi kapelici na sedanjem pokopališču, ktero je pobožnost pridnih Jareninčanov v Božjo čast in tolažbo vernih serc postavila. Kakor čujem, Jareninčani, ki so za Božjo čast in povzdigo svojega slovenskega naroda lepo vneti, bi bili pripravljeni v yredjenje te zgodovinsko prevažne kapelice kaj storiti, kajti Bog jih je obdaril z zdravo pametjo, z dobrim sercom, pa tudi večidel z obilnim premoženjem, oni tedaj vedó, kaj jim služi v čest in hvalo, kaj s svojimi sredstvi izpeljati zamorejo.

Za obhajanje tisočletnice sv. Cirila in Metoda bi bila tedaj Jarenina resnično ne le po svojih zgodovinskih spomenikih, ampak tudi po svoji legi pred drugimi kraji poklicana. Slišimo, da v Mariboru prestavlja neki gospod dr. Bily-ovega Cirila in Metoda iz českega, ki je nek prav lepa za narod kakor navlašč priležna knjiga. Z Bogom!

Druzba sv. Mohora misli tudi ravno nekaj takega v ta namen prihodnje leto izdati. Č. g. prestavljavca v Mariboru prav lepo prosimo, naj svoj rokopis nam v Celovec poslati blagovoli; radi ga sprejmemo in plačamo, ako ni preobširen, 2—3 tiskane pole.

Vredn. „Slov. Prijatla.“

* Iz Kranja. Kranjska gimnazija kaj lepo in veselo napreduje. „Zgodnja Danica“ o njej tole pripoveduje:

Študentov je bilo lansko leto v I. razredu 70, v II. 30; letas jih je v I. 49, v II. 65, v III. 36, IV. 20. To je zares za začetek nad vsako nado veliko število in vidi se očitno, kako potrebna je bila ta gimnazija. Zakaj bi neki Kranjec ne študiral, ko ima bistro glavico, kakor je njegova Savica? Stanovanja imajo dijaki veči del pri dosti premožnih mestnih ljudeh, ki jih z veseljem sprejemajo in pa jim ni treba gledati na dobiček, in je toraj tudi hrana in obnaša čedna, kershanska in poštena. Tudi revni učenci dosti obilno pomoči dobivajo; vsi bogati imajo po 1 ali 2, ki jim zastonj živež dajejo. Ker je mestice majhno in ljudje obnašanje zlo opazujejo, torej se tudi hitro vsaka napaka zvé, in se tolikanj ložej pri mladini čedno obnašanje ohrani. Za učenje pa so tudi lepe okolične okrajine po polji prav prijazne. Vse to se pa tudi v djanji poterjuje, ker sliši se, da so učenci že spet to leto začeli prav pridni in marljivi biti. To je lepo slišati.

Šolska mladost ima svojo lastno — roženkransko cerkev, v katero se o praznikih ob osmih, ob delavnikih pa ob poli devetih k Božji službi zbira. Zavoljo obilnih glasov skupaj je cerkveno petje tako lepo, ga se sploh govori, da nikjer tako ne. Nagovor za dijake je zaporedoma enkrat slovensk in enkrat nemšk, da tudi za učence, ki ne umejo veliko nemšine, večne resnice niso zgubljene. Slovenski govori, kakor se sliši, so posebno olikani, to pa tolikanj ložej, ker pri učencih, ki se slovnice učijo, se zamore brez skerbi popolnoma čisto in slovnisko govoriti, in to toliko bolj uspešno, ker govornik sam (gosp. Globočnik) ima v vsih 4 odredih slovenščino, ter v lepi edinosti dalje gre, tako da v 3. ima že kratke in ložji popise, v 4. pa same dijske reči: pisma, prošnje, plačilne liste, pogodbe, naznana, popise itd. zmiraj vstric slovnice, se vé da.

Omenimo naj še zastran prostih umetnost, da petje, risanje in lepomisje ima gosp. J. Globočnik; pomagal mu bo pa tudi radovoljno gosp. kaplan Smolej v muziki in petji.

V tih malih versticah je zgodovina mlade nadepolne gimnazije v Kranji le ob kratkim popisana; natanki popis pa bo ohranjen v posebnih zato odmenjenih pismih, v katerih bo vse zaznamnjano, tudi nar manjši darovi, kar je kdo za to napravo storil. Gotovo ne bo mesto nikoli pozabilo verlega župana, precast. gosp. dekana in druge kranjske duhovščine, pod katerimi je gimnazija vstala, kakor tudi v. č. gosp. šolskega svétnika dr. Jarca, gosp. Nečašeka itd., ki so se poganjali za to napravo, in posebno gosp. Janez Globočnika, kterega trudi in prizadevanja za to reč se ne dajo popisati. Bog vsim poverni, in milostljivo dodeli, da bi nova gimnazija bila slovenskemu ljudstvu v resnično oliko, v uterjevanje sv. vere, ter v dušni in telesni prid.

* Iz Gorice. Oznanilo in povabilo. 26. sept. t. l. št. 2192/P. je poterdilo c. kr. namestništvo v Terstu pravila (statute) slovenskega društva za branje in pošteno razveseljevanje v Gorici, kateremu je ime „Slovenska čitavnica“. Podpisani začasni odbor, ki je prevzel nalogo, oskerbeti, česar je treba za napravo in začetek imenovanega društva, je spolnil svojo dolžnost s tem, da je najel spodobno stanovanjsko in sicer prostore nekdanjega kazina v hiši gosp. Anton žl. Stabla-na (v 1. nadstropji, odzad) na Travniku, zraven kavarne „pri Evropi“, da je naročil čedno število slovenskih, hervaških, serbskih, českkih, laških in nemških časopisov, sploh, da je preskerbel, česar terjajo društvene pravila.

Slovenska čitavnica v Gorici je tedaj za dobro in za trdno postavno ustanovljena in se pridružuje sestram svojim, čitavnicam: teržaški, ljubljanski, mariborski, celjski, tominski. Odperla se bo prve dni novembra t. l. V tem, ko se daja to slovenskim domoljubom po Goriškem na znanje, šteje si podpisani odbor v čast, da se mu je zaželjena priložnost ponudila, vabiti vse prave prijatelje slovenstva, posebno pa Slovence in Slovane po rodu, v omenjeno društvo, ki je živa živa potreba naših dni. — Slovenci! časi so se spremenili; tega ne bo nihče tajil. Naš mili slovenski jezik, ki je bil do sedaj — kakor se je mislilo — le za kmeta dober in pripraven, zadobiva od dne do dne večji veljavo tudi pri gospodi, vpeljuje se že v viši šole in kancelije. Nikar mu tedaj mi, ki nas je slovenska mati na slovenski zemlji rodila, ne kratimo časti, katero mu Cesar sami skazujejo, katero mu je postava že davno privoščila. Spoštujmo svojo narodnost povsod, očitno in djansko; seosebno pa učimo se materni jezik čisto in gladko govoriti in pisati, kar bomo s pridnim branjem slovenskih časnikov in bukev, z govornimi vajami in enacimi primernimi sredstvi, ki nam jih bo slovensko društvo ponujalo, gotovo dosegli. Končni in poglavitni namen našega društva je: Narodna omika! Čitavnica bo nekako narodno ognjišče, od kodar se bo po naravni in postavni poti širila dušna gorkota, blaga gorkota slovenskonarodne vednosti in zavednosti, po hribih in dolinah slovenskih ob Soči in Ipavi. — Sicer pa vse za Vero, Cesarja in Domovino!

V Gorici mesca oktobra 1862.

Začasni odbor:

Andr. Winkler, (c. k. uradn. in dež. odbornik) predsednik.

Viktor Milharčič, (c. k. uradnik) podpredsednik.

Andrej Jeglič, (deželni računar) tajnik.

Jože Furlani, (duhovnik) denarničar.

Ferd. Zörer, (c. k. sodniški svetovavec) odbornik.

Anton Toman, (c. k. učitelj) odbornik.

Andr. Marušič, (učitelj vérstva na c. k. gimn.) odbornik.

Živili slovenski bratje na Goriškem, to je veselo in lepo, da se tako krepko potegujete za svoje pravice! Slava [posebno Vam gospodom uradnikom, ki se svojega naroda in jezika ne sramujete, ne preganjate, ne zatirate. Bog daj povsod takih domorodcov! Slovenei, po tem bi bila druga; čitavnice bi imeli tudi drugod, po vseh mestih, kjer stanujejo Slovenci!

* Iz Št. Andraža v labudski dolini. — Globoko nas je ranila prerana smert našega bivšega knezoškofa, ki so blizu 13 let v tej dolini prebivali in skerbljivo pasli čedo Lavantinske škofije. Kakor lansko leto po rajnem stolnem dekanu g. Albrehtu smo letos po zamertem ljubljennem knezoškofu Antonu Martinu slovesne zadušnice opravljali. Visokočastiti Ranjki so tukajšnjemu ljudstvu in duhovnom v preblagem spominu; spričevale nam so to obilne množice pobožnih pri zadušnicah. Kar je le moglo, mlado in staro je prihitelo v cerkev, za rajnega dobrega pastirja molit. Nadjali smo se, da se bo tudi v Celovcu, visokozasluženemu Rajnemu v spomin in v prid Njegovi blagi duši, obhajala ktera cerkvena slovesnost. Saj so Ranjki tudi ondi dosti priserčnih prijateljev imeli in pri ljudstvu so sloveli po priserčnih besedah, ktere so še kot špiritual v stoljni cerkvi v postu govorili.

Družba sv. Mohora.

Dne 3. novembra je sklenil odbor družbe sv. Mohora tole:

1. Da bodo častiti gospodi družniki družbine bukve vselej v redu dobivali, oskerbovalo bo razpošiljavo v prihodnjem letu 6 gospodov odbornikov, in sicer vsak za drugo škofijo. Ob enem se je določilo, da se ima v prihodnje imenik častitih družnikov in družnic že prvi razpošiljavi pridevati, tako da čast. gg. dekani že s prvimi bukvami tudi imenik družnikov v svoji dekaniji v roke dobé.

2. Razpisano darilo po 100 gold. se je prisodilo prelepi domači povesti „Deteljica ali življenje trih kranjskih bratov francoskih soldatov“, ki so jo spisali znani slov. pisatelj gosp. J. Cigler, višnjagorski fajmošter.

Obrok ali termin za 2. in 3. darilo (t. j. za najlepšo zgodovinsko in natoroznansko čertico) vsako po 30 gld. se je raztegnil do božiča (25. decembra) t. l.

Kot četerta knjiga se bodo dale družnikom v prihodnjem letu „Zgodbe svete katoliške cerkve“, ki so jih spisali g. Anton Lesar, duhoven ljubljanske škofije in katehet c. k. ljubljanske realke.

3. Na mesto g. Kr. Kanduta, ki je prestopil v lavantinsko škofijo, je stopil kot odbornik g. J. Černic, nunski spovednik v Celovcu.

4. Račun za leto 1862 naj se razglasi ob enem z računom za leto 1861 v letšnjem Koledarčku.

5. Koledarček boče te dni gotov in se razpošlje precej na svoje mesta, in ž njim tudi pole za vpisovanje družnikov.

Družbin odbor.

Duhovske zadeve.

* **Kerška škofija.** Č. g. Janez Marinič je dobil farni vikariat v Medgorjah. Č. g. Jan. Milar gre za provizorja v Glodnico. Čč. gg. kaplani so predstavljani: Karl Wasina k stolni cerkvi v Celovcu, dr. Val. Nemeč, iz Sekovske škofije, za mestnega kaplana v Belaku; Jožef Blaas v Bergi; Mat. Markovic v Čanjce, Jož. Oswald k sv. Jurju na Zili in Juri Travn v št. Štefan pri Trušnjah. Č. g. fajm. Val. Kuster je penzioniran. Umerl je č. g. fajm. Ferd. Unsinn. R. I. P.!

* **Goriška nadškofija.** Č. g. Jan. Delpiccolo, dozdajni provizor v Dolgem polji (Campolongo), je postal ravno tam fajmošter. V. č. gosp. Anton Sessich je poterjen za kateheta na tukajšni realki. Semeniški duhovni alj predposvečenci so odločeni: g. And. Vuga za koop. v Koprivo in g. Stef. Brežan za duh. pom. in učitelja v št. Petru pri Soči; novomašnik g. Janez Mondini v Campolongo. Prestavljeni so: g. Peter Kobal za koop. v Vuče, gospod Štefan Brežčak v Kanal, g. Ant. Lukežič v Bilje, g. Jož. Denissa v Perteole, g. Šimen Lacedelli v št. Peter pri Soči; g. Juli Venturini v Vileš, g. Jožef Tuni v faro, g. Jak. Miani v laški Šlorence. — V. č. g. doktor Alojz Zorn uči začasno dogmatiko, v. č. g. Alojz Zaengerle je prevzel svetopisemstvo novega zakona. — G. Jan. Farfaglia gre začasno v pokoj. — Penzioniran je: č. g. Marko Česnik, lokalist v Roči. — Č. g. Stef. Vuga iz Lipe je v teržaško škofijo sprejet. — Umerla sta: č. g. Jan. Lustik, penz. duhoven in č. g. Jožef Santulin, duhoven iz Čresa (Cherso). R. I. P.!

* **Teržaška škofija.** Prestavljeni so bili nasledni čč. gg. duhovniki: Janez Lupetina, novoposvečenec pride za kaplana sv. Križa in za šolskega učenik v Citanovo; od onod gre Jožef Fonda v Buje za kooperat. in šolskega učenika, France Černe, bivši fajmošter v Repentabru, je prišel za vikarja k novi fari ali vikariatu ssv. Hermagora in Fortunata v Rojann; v Repentaber je šel za administratorja Janez Treun, bivši koop. in korvikar v Kopru.

Č. g. Stef. Vuga, bivši kaplan v Lipi Goriške škofije, je stopil v teržaško škofijo, in gre za kaplana in šolskega učenika v Boljunc. Franc Kozoglav, penzionist ljubljanske škofije je vzet za časnega eksposita v Starado. Fare Repentabor in Kozljako ste spisane do 1. decembra. Janez Šust, magister, prišel je iz Augustinea za začasnega profesorja četrtega leta bogoslovja in korvikerja stolne cerkve v Terstu. Č. g. Tomaž Šoklič je v pokoj stopil za pol leta.

Umerla sta gospoda: Anton Gregov, administrator v Kozljaku, in Jerni Vranker, bivši eksposit v Dragi, v penzioni na Lokvi. R. I. P.!

* **Ljubljanska škofija.** Č. g. Anton Jugovic je dobil faro v Borovnici. Prestavljeni in umesteni so čč. gg.: Jožef Vidmar v spodnjo Idrijo, Fr. Jeršič v Komendo, Anton Jakič v Zatičino. V pokoj sta se podala čč. gg. Prim. Snój in Fr. Bostijančič. Umerl je č. g. Gregorij Hvala, vikarij v kapuc. samostanu v Loki. R. I. P.!